

Overdrachtsdocument VDG Portefeuilles

Inhoudsopgave

VDG Portefeuille Gezondheid en Welzijn	pagina 2
VDG Portefeuille Ruimte en Wonen	pagina 23
VDG Portefeuille Onderwijs en Cultuur	pagina 29
VDG Portefeuille Energie, Klimaat en Milieu	pagina 40
VDG Portefeuille Sport	pagina 47
VDG Portefeuille Financiën	pagina 54

VDG Portefeuille Gezondheid en Welzijn

Doel

Het doel van dit document is om nieuwe wethouders van het portefeuillehoudersoverleg Gezondheid & Welzijn kennis en inzicht te geven over:

- De structuur en werkwijze van de VDG Gezondheid & Welzijn;
- Relevante onderwerpen en dossier die aan de orde zijn geweest in 2018-2022 en doorlopen in 2022;
- Waar achtergrond* te vinden is over bepaalde dossiers;
- Waar contactpersonen te vinden zijn voor meer informatie

**bijlage overzicht achtergronddocumenten en -overdrachtdossier*

Inhoudsopgave

1. Doel
2. Vereniging Drentse Gemeenten (VDG)
3. Het Drents Zorglandschap
4. Lopende Dossiers
 - Hartveilig Drenthe
 - Spoedpoli GGZ
 - Netwerk Dementie Drenthe
 - Sociale Agenda Provincie Drenthe
 - Programmering Trendbureau Drenthe
 - Gezondheidstafel Provincie Drenthe
5. Contactpersonen

Vereniging Drentse Gemeenten

De VDG is een provinciale afdeling van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

De Vereniging Drentse Gemeenten (VDG), 12 gemeenten, houdt zich zoveel mogelijk aan de commissiestructuur van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Dit geldt niet voor de VNG commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs. In Drenthe is deze verdeeld over het PHO Onderwijs & Cultuur en het PHO Gezondheid & Welzijn. Jeugd is niet georganiseerd door de VDG.

Drenthe wordt sinds 2021 vertegenwoordigd in de VNG commissie Zorg, Jeugd & Onderwijs door Werner ten Kate (wethouder Hoozevee)

PHO G&W structuur

Het bestuurlijk overleg: waarin de portefeuillehouders van de twaalf Drentse gemeenten samen komen. De gedeputeerde van de Provincie sluit aan bij dit overleg.

Het ambtelijk overleg: waarin de beleidsmedewerkers van de twaalf Drentse gemeenten samen komen. Daarnaast sluit ambtelijk de provincie aan bij dit overleg.

Een kerngroep plus: deze bestaat uit de kerngroep, aangevuld met de voorzitter van het bestuurlijk overleg, burgemeester Loohuis uit Hoozevee.

De kerngroep: de ambtelijk voorzitter, regiocoördinator Drents Zorglandschap en de procesregisseur VDG

****Het bestuurlijke overleg is niet besluitvormend. De besluitvorming vindt altijd plaats in ieder afzonderlijk college van B&W. Wel wordt er in het PHO G&W intenties uitgesproken om in eigen college tot besluitvorming te komen.***

****Alle overleggen vinden plaats in een cyclus van 4 keer per jaar***

VDG GOVERNANCE Gezondheid & Welzijn

Aanleiding

In 2019 hadden wethouders de wens en behoefte om meer overzicht binnen het zorglandschap te krijgen. Ook was er de wens om verschillende bestuurlijke tafels en structuren beter te organiseren.

De opdracht was om een nieuwe Governance te realiseren met de volgende doelen:

- Meer opgavegericht werken aan inhoudelijke thema's;
- Overzicht en helderheid creëren (zie Praatplaat VDG);
- Bestuurlijk eigenaarschap verdelen – bestuurlijke trekkers*;
- Goed aanspreekpunt richting landelijke organisaties organiseren (VNG, VWS, ZN).

*Dit is vertaald in de notitie 'wie doet wat binnen de portefeuille G&W'
Start: eind 2019.

Themagroepen VDG G&W

De VDG G&W kent vijf themagroepen met een bestuurlijke trekker. Elke themagroep kent een eigen samenstelling, bijvoorbeeld met aanbieders zorg en welzijn, zorgverzekeraar, GGD, kennisinstellingen, inwoners en/of provincie.

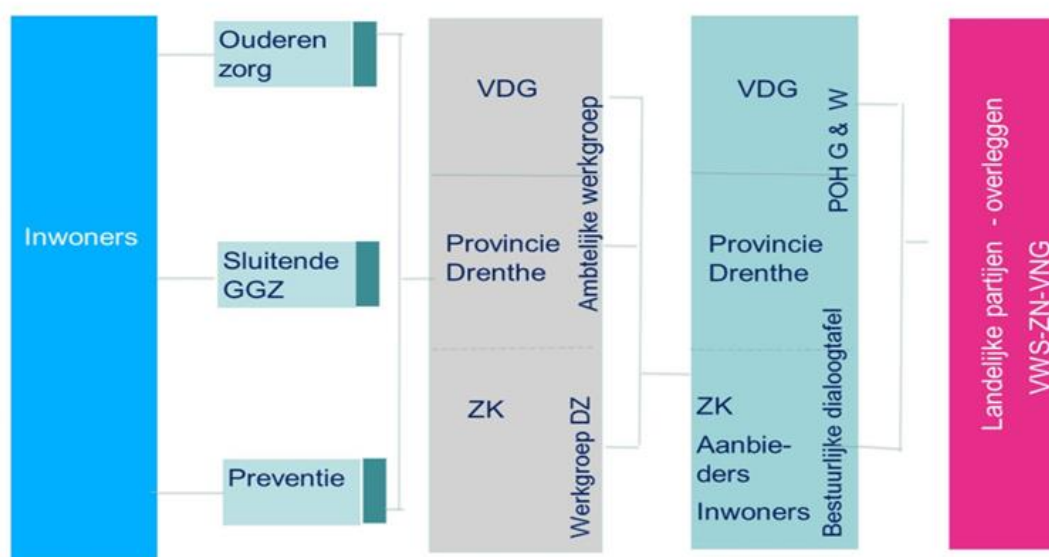
1. Ouderenzorg (Alliantie Drentse Zorg met Ouderen)
2. Sluitende GGZ keten
3. Sport en Preventie
4. Goede en bereikbare zorg
5. Zorg en Veiligheid

De themagroepen zijn te vinden in de notitie 'Wie doet wat binnen de portefeuille G&W'. De eerste drie themagroepen hebben een inhoudelijke meerjarenagenda en/of uitvoeringsagenda. Deze themagroepen hebben als overdracht een pamflet opgesteld (zie bijlagen).

- Het Drents Zorglandschap is een regionale samenwerking van 12 Drentse gemeenten, met zorgverzekeraar Zilveren Kruis (+zorgkantoor) en de Provincie Drenthe.
- De samenwerking Drents Zorglandschap is gestart in 2016 vanwege de decentralisaties in 2015.
- Het Drents Zorglandschap is erkend en voldoet aan de eisen zoals landelijk is ingezet door VWS/VNG/ZN. Elke regio is verplicht een regionale samenwerking te hebben met de zorgverzekeraar.
- De samenwerkingsafspraken staan in de Drentse Werkagenda 2022-2026.
- De themagroep Goede en Bereikbare zorg is een afstemmingsoverleg met de bestuurlijke trekkers.

VDG/ Drents Zorglandschap

Meerwaarde & Resultaten

Het Drents Zorglandschap heeft als doel om de zorg en ondersteuning voor inwoners/cliënten in de regio Drenthe efficiënt en in samenhang te organiseren.

De meerwaarde van regionale samenwerking binnen de Drentse werkagenda is:

- Efficiëntere aanpak van (bovenregionale) opgaven;
- Effectieve belangenbehartiging rondom de belangrijkste regionale opgaven;
- Versterken innovatiekracht en genereren van middelen voor innovatie;
- Landelijke kennis en expertise naar de regio organiseren;
- Delen van kennis en slim opschalen en verduurzamen van bewezen (lokale) initiatieven.

Resultaten:

- Drenthe brede samenwerking op de Gecombineerde Leefstijl Interventies (GLI)
- Toekenning subsidies Sociale Agenda voor de Alliantie Drentse Zorg Met Ouderen
- Kennisdocument Grensvlakken Wmo-ZvW-Wlz voor professionals

Lopende dossiers

De volgende dossiers worden uitgelicht omdat:

- Drentse gemeenten er gezamenlijke financieringsafspraken over hebben gemaakt;
- Inhoudelijk betrokken zijn en als samenwerkingspartner deelnemen aan het betreffende netwerk/gesprekstafel of samenwerking;
- Dossiers worden regelmatig geagendeerd in het PHO G&W.

1. Hartveilig Drenthe

Via het PHO G&W hebben gemeenten in 2019 de ambitie uitgesproken om toe te werken naar een dekkend netwerk van AED's en burgerhulpverleners en een aantal zaken regionaal op te pakken voor de periode 2020 t/m 2023. Onderdelen:

- Subsidiëring HartslagNu
- Subsidiëring Hartveilig Drenthe
- Regionale publiekscampagne (subsidie provincie)

Coördinatie door ambtelijke werkgroep (deelname Tynaarlo, Borger-Odoorn en VDG-bureau)

2. Spoedpoli

- Landelijk streven dat in alle gemeenten en regio's een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag is. Onderdeel hiervan is een geschikte 24/7-opvang/beoordelingslocatie.
- Drenthe beschikt over 1 centrale 24/7-opvang-/beoordelingslocatie (Assen). Deze spoedpoli is sinds 1-3-2017 operationeel.
- De spoedpoli wordt jaarlijks gefinancierd door de Drentse gemeenten en Zilveren Kruis (kostenverdeling).
- Gemeenten hebben een overeenkomst gesloten met GGZ Drenthe voor de spoedpoli 2022.

3. Netwerk Dementie Drenthe

Het Netwerk Dementie Drenthe is ontstaan uit het Landelijk Dementie Programma Drenthe en heeft zich ontwikkeld tot een samenwerkingsverband van aanbieders en lokale overheden.

Het Netwerk heeft een coördinator en een bestuurlijke stuurgroep, waar een aantal wethouders in zijn vertegenwoordigd.

In 2018 werd het convenant Dementievriendelijk Drenthe gesloten en er is een meerjarenplan.

Drentse gemeenten dragen financieel bij aan het Netwerk Dementie Drenthe. Hiervoor is een overeenkomst gesloten.

4. Sociale agenda Provincie Drenthe 2020-2023

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe!

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de sociale opgaven. De provincie wil een extra steuntje in de rug geven om innovatieve projecten verder te brengen en biedt een platform voor het delen van kennis en ervaringen.

Inhoudelijke thema's:

- Leefbaarheid en bereikbaarheid
- Wonen
- Armoede en laaggeletterdheid
- Gezondheid en vitaliteit
- Iedereen doet mee (inclusie)
- Onderwijskwaliteit en gelijke kansen

5. Programmering Trendbureau Drenthe

Trendbureau Drenthe volgt en brengt trends en ontwikkelingen in beeld over het sociaal domein

- Basisfinanciering via provinciale subsidie
- Programmering van Trendbureau Drenthe wordt jaarlijks afgestemd in bestuurlijke klankbordgroep en besproken in het PHO G&W
- Zie ook www.trendbureaudrenthe.nl

6. Gezondheidstafel Provincie Drenthe

Aan de Drentse Gezondheidstafel (voorheen Drentse Zorgtafel) agenderen en bespreken de deelnemende partijen wat er nodig is in de provincie bij de inrichting van de toekomstige zorg in Drenthe. Doel gezondheidstafel: ontmoeten, uitwisselen en gezamenlijke inzet op lobby.

Commissaris van de Koning Jetta Klijnsma is voorzitter van de Drentse Gezondheidstafel.

De Drentse Gezondheidstafel startte met 3 onderwerpen: Arbeidsmarkt, Preventie en toekomstbestendige zorg in de regio.

Vertegenwoordiging vanuit VDG G&W en de themagroepen sluiten bestuurlijk aan bij de gezondheidstafel.

In 2021 is het document Regiodoorbraak Positieve Gezondheid gerealiseerd. In 2022 wordt hiervoor een uitwerking gerealiseerd.

Contactpersonen

Bestuurlijk voorzitter PHO Gezondheid en Welzijn
Karel Loohuis (burgemeester Hoogeveen)

Ambtelijke voorzitter VDG Gezondheid & Welzijn
Marleen Meijer
m.meijer@cmostamm.nl

Procesregisseur VDG - bureau
Sanne Meijerink
s.meijerink@vdgdrenthe.nl

Regiocoördinator Drents Zorglandschap
Roos Jelier
r.jelier@cmostamm.nl

Bijlagen:

- Pamflet themagroep Ouderenzorg
- Pamflet themagroep Sluitende GGZ keten
- Pamflet themagroep Sport en Preventie

Rol en positie

De taken van de Alliantie (adviseren, initiëren en faciliterend) dragen bij aan de samenwerking tussen ouderen, informele en formele zorg en tussen het sociale domein (voorliggend veld/welzijn) en het medische zorgdomein.

Missie

Een regionale samenwerking voor een sluitende en integrale aanpak voor en met ouderen.

Ambitie

De ambitie van de Alliantie is om een regio te zijn waarin wonen, welzijn & zorg en passende ondersteuning voor ouderen integraal en toekomstbestendig worden georganiseerd.

Houding

De wensen en behoeften van de ouderen en hun netwerk vormen steeds het vertrekpunt van alle innovatie, plannen en oplossingen. Onze organisatiebelangen zijn hieraan ondergeschikt

OUDERENZORG

Alliantie Drentse Zorg met Ouderen

Achtergrond

In 2018 zijn partijen vanuit het medisch en sociaal domein een regionale samenwerking gestart om te werken aan een sluitende en daarmee ook een integrale aanpak voor ouderen. Het resultaat is een gezamenlijk meerjarenprogramma waarin de partners onder de titel "Alliantie Drentse Zorg met Ouderen" werken aan een integrale sluitende aanpak voor en met ouderen.

De volgende thema's komen aan de orde binnen het meerjarenprogramma:

- Persoonsgerichte zorg,
- Ouderenparticipatie,
- Wonen, zorg en welzijn,
- Grensvlakken,
- Digitaal Kennisplatform Alliantie,
- Monitoren en leren.

De meerjarenagenda van de Alliantie wordt gedurende de looptijd gemonitord. De Alliantie wil hiermee sturen op het optimaal bereiken van de ambitie en doelstellingen. Daarnaast is het doel om een 'lerende' aanpak in de regionale netwerksamenwerkingen te faciliteren.

Opgaven in de ouderenzorg Drenthe

De samenleving vergrijst: het aantal 80+'ers in de provincie Drenthe zal de komende decennia richting het jaar 2040 gaan verdubbelen, ouderen wonen lang zelfstandig en het aantal en aandeel mensen met dementie neemt toe. De geschetste ontwikkelingen leiden ertoe dat de druk op informele zorg en mantelzorgers toeneemt. De tekorten op de arbeidsmarkt leiden ertoe dat de toegankelijkheid tot zorg en ondersteuning onder druk komen te staan.

Rol en positie

De Alliantie is een opgavegericht, richtinggevend netwerk. De Alliantie richt zich op bovenlokale knelpunten en opgaven die we gezamenlijk willen oppakken als financiers, aanbieders en inwoners.

De Alliantie bestaat uit Denktank 60+ Noord, de Drentse gemeenten, HZD, het netwerk welzijn Drenthe, Zilveren Kruis, Actium Wonen, Icare, Proscop, Trendbureau Drenthe en CMO STAMM. De provincie Drenthe sluit aan op enkele van de thema's.

De deelnemende partijen hebben zitting als "vertegenwoordiger" van de sector, organisatie overstijgend. Deze verantwoordelijkheid maakt dat deelname verplichtingen met zich mee brengt en een sterke mate van commitment vraagt. Het netwerk is gebaseerd op onderling vertrouwen en de noodzaak tot gezamenlijke ontwikkeling. Daarmee wordt het netwerk gekenmerkt als informeel, met een hoge intensiteit aan samenwerking.

De leden van de Alliantie informeren actief de collega-bestuurders uit dezelfde sector en betrekken hen bij onderwerpen die spelen in de Alliantie.

Ambitie

We zetten Drenthe op de kaart als een daadkrachtige, innovatieve en vooruitstrevende zorgregio, waarin wonen, welzijn en zorg en passende ondersteuning voor ouderen integraal en toekomstbestendig worden georganiseerd. De wensen en behoeften van de ouderen en hun netwerk vormen steeds het vertrekpunt van alle innovatie, plannen en oplossingen. Onze organisatiebelangen zijn hieraan ondergeschikt.

Visie en strategie

Ouderdom komt met vele veranderingen op alle levensdomeinen. Veel ouderen blijven vitaal en anderen worden steeds kwetsbaarder, afhankelijker van (medische)zorg en begeleiding. Om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen is het daarom belangrijk om vroegtijdig zicht te krijgen op de persoonlijke vragen en beleving van de ouderen. Dit geldt ook wanneer ouderen verhuizen naar een intramurale setting zoals een verpleeghuis.

Partijen binnen zorg, wonen en welzijn zijn aan zet om meer afstemming te realiseren op de behoeften en de leefwereld van de oudere. Het optimaliseren van de keten(zorg, wonen, welzijn) voor ouderen is hierbij essentieel. Onze visie en aanpak is gebaseerd op het Framework on integrated people-centred health services' van de WHO (2015). Doel is het welbevinden en de (positieve) gezondheid van de oudere te behouden, liefst te bevorderen. Hierbij hanteren wij de uitgangspunten van persoonsgerichte integrale ouderenzorg.

Houding

De Alliantie neemt de wensen en behoeften van de ouderen en hun netwerk steeds als het vertrekpunt. In verschillende ontwikkelingen en maatschappelijke opgaves komt steeds meer inzicht dat het oplossen van deze complexe vraagstukken niet meer zonder de inwoners en (naaste) betrokkenen kan. Dit vraagt een nieuwe vorm van samenwerking en relaties tussen deze verschillende partijen. Dat de leefwereld van de inwoner centraal staat is in theorie duidelijk, maar toch laat de praktijk vaak een andere werkelijkheid zien. Het is daarom evident dat senioren/inwoners partner zijn in de Alliantie Drentse Zorg met Ouderen en dit verder zal worden doorontwikkeld.

In de oprichting van de Alliantie is daarom gezocht naar bestaande netwerkstructuren rond ouderen en zijn er afspraken gemaakt over de wenselijke vorm, bijdrage en juiste plek.

OUDERENZORG

Alliantie Drentse Zorg met Ouderen

Persoonsgerichte zorg

- Uitvoering geven aan Integrale ouderenzorg
- Zelfregie en -management bevorderen door participatie in zorg adhv positieve gezondheid
- Uitvoering publieks-campagne "voorbereiden op de laatste levensfase" (advanced care planning)
- Digitalisering ouderen

Grensvlakken

- Inzicht bieden in rollen en verantwoordelijkheden van zorgverzekeraar/ zorgkantoor, gemeenten en zorgpartijen op het gebied van grensvlakken t.b.v. uitvoerde zorgprofessionals
- Organiseren leer- en kennisateliers

Ouderenparticipatie

- Structurele focus op participatie van ouderen binnen en buiten de alliantie
- Organiseren basiscursus ouderenparticipatie voor ouderen
- Ouderen koppelen aan diverse (beleids)groepen

Wonen, zorg en welzijn

- Verkrijgen actuele stand van zaken integrale woonvisie Drentse gemeenten
- Stimuleren lokaal thermometergesprek tussen zorg, gemeente, woningcorporaties en welzijn
- Organiseren regionale kennissessies

Monitoren en leren

- Regiobeeld(en) (thematisch of verdiepend)
- Leeratelier(s) over regiobeeld(en) - regionaal
- Inrichten monitoringssysteem met werkgroepen Alliantie
- Ontwikkeling Drenthe-breed populatie dashboard

Kennisplatform

- Lanceren en doorontwikkelen kennisplatform
- Behoeften/wensen uit het veld ophalen

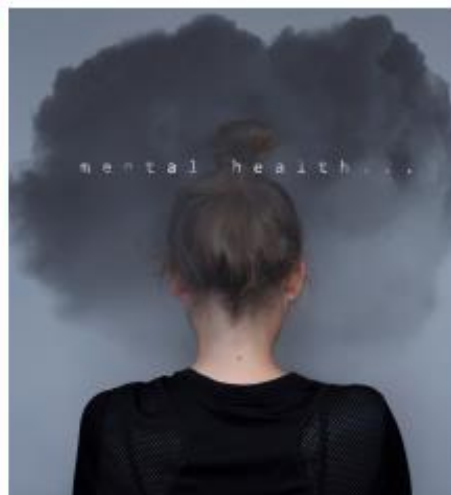
OUDERENZORG

Alliantie Drentse Zorg met Ouderen

Rol en positie

- Wettelijke taak vanuit Wmo, Jeugdwet en ZvW
- Aanjagend en agenderend
- Domeinoverstijgend
- Gezamenlijke en integrale aanpak voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid

Missie

- Samen werken aan een inclusieve samenleving vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid
- We streven er naar dat Drentse inwoners met een (psychische) kwetsbaarheid de juiste zorg op de juiste plek krijgen

Visie

- Iedereen maakt deel uit van de samenleving
- Invzetten op acceptatie van inwoners met een psychische kwetsbaarheid
- Zoveel mogelijk in eigen omgeving wonen, begeleid en ondersteund worden
- Regie herstelproces zoveel mogelijk bij de inwoner zelf

Speerpunten

- herstelgericht werken
- onderlinge samenwerking binnen en over domeinen heen
- terugdringen administratieve lasten
- voorzieningenniveau in Drenthe
- feitelijk beeld van de regio

Thema's

- Regiobeeld GGZ
- Optimaal Leven
- Wachtlijden GGZ
- Hoofdzaak Werk
- WvGGZ
- Beschermd Wonen
- Pilot FACT Jeugd

SLUITENDE KETEN GGZ

Samenwerken aan inclusie

Achtergrond

Om mensen met een psychische kwetsbaarheid de juiste zorg op de juiste plek te kunnen bieden is een goede samenwerking nodig binnen de keten. Een integrale aanpak vraagt om domeinoverstijgende samenwerking waarbij partijen gezamenlijk vanuit hun eigen rol en systeemverantwoordelijkheid een bijdrage leveren. Dat is voor de bestuurders van de 12 Drentse gemeenten aanleiding geweest om binnen het Drents Zorglandschap (Drentse gemeenten, Provincie Drenthe, Zilveren Kruis) te komen tot het meerjarenprogramma Sluitende Keten GGZ.

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen binnen de GGZ en het sociaal domein zijn gericht op de beweging richting zelfstandigheid, extramuralisering en ambulantisering (meer behandeling en begeleiding in de thuissituatie). Dit brengt een verschuiving van verantwoordelijkheden en financiële middelen met zich mee. Harde grenzen ten aanzien van behandeling, begeleiding en ondersteuning vervagen en inzet vanuit de verschillende (zorg)domeinen vindt steeds meer integraal plaats. Hierdoor worden systeem- en financieringsvraagstukken meer zichtbaar. Deze vraagstukken worden in gezamenlijkheid met partners uit het werkveld opgepakt.

Visie

Uit het MJP Sluitende keten GGZ:

"Samenwerken aan een inclusieve samenleving:

- Iedereen maakt deel uit van de samenleving en voor iedereen is er een plek die past bij zijn of haar mogelijkheden, wensen en bijzonderheden.
- Dit betekent dat we inzetten op de acceptatie van inwoners met een psychische kwetsbaarheid en dat deze mensen zoveel mogelijk in hun eigen sociale omgeving wonen, begeleid en ondersteund worden richting zowel medisch als maatschappelijk herstel en zelfredzaamheid.
- Met steun van familie en naasten ligt de regie in het herstelproces zoveel mogelijk bij de inwoner zelf en is er ondersteuning en begeleiding waar nodig."

Ambitie

De themagroep Sluitende Keten GGZ ziet voor zichzelf een aanjaagfunctie om partijen rond de tafel te krijgen en om in partnerschap met elkaar en ervaringsdeskundigen invulling te geven aan de gezamenlijke opgaven.

Rol en positie

Gemeenten zijn partij in het systeem van ondersteuning en begeleiding van inwoners. Ze zijn daarbij regisserend en deels beleidsverantwoordelijk vanwege hun wettelijke verantwoordelijkheid in de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet.

Binnen die verantwoordelijkheid - die sinds 2015 is ontstaan - is vanuit gemeenten samenwerking nodig en wenselijk met andere systeempartijen rondom de inwoners met een psychische kwetsbaarheid en vice versa.

Strategie

- Bieden van continuïteit van zorg en ondersteuning over de schotten van de verschillende systemen heen. Dit proces blijven we evalueren en optimaliseren door tijdig de benodigde hulp en ondersteuning te bieden, afgestemd op de behoefte en leefwereld van de psychisch kwetsbare inwoner.
- Behaalde resultaten worden gemonitord, geanalyseerd en besproken. Op basis hiervan evalueren we ingezette beleidsinterventies en sturen we waar nodig bij.
- Ervaringsdeskundigen zijn een belangrijke partner. Er wordt toegewerkt naar een platform waardoor zij beter vindbaar zijn en ingezet kunnen worden om mee te denken over vraagstukken t.a.v. psychische kwetsbaarheid.
- Bewustzijn creëren dat er ruimte nodig is om in te zetten op een sluitende keten GGZ en domeinoverstijgende samenwerking daarin (zowel financieel als in ambtelijke capaciteit);
- Met elkaar inzetten op het terugdringen van wachttijden binnen de GGZ;
- Met elkaar bepalen wat er nodig is om de psychische en mentale gezondheid van inwoners te vergroten en daarmee zorgvragen te verminderen en wellicht zelfs voorkomen;

Houding

- Van reactief naar proactief;
- Niet alles zelf willen en moeten doen. Juist de verbinding tussen de systeempartijen is van belang: verbinding tussen zorg en het sociaal domein, verbinding tussen beleid en uitvoering. De beste verbinding ontstaat in het contact, in de dialoog tussen de partijen.
- Agenda zettend;
- Verantwoordelijkheid pakkend;
- Bereid zijn om het voortouw te nemen;
- Zich openstellend voor anderen, hun standpunten en hun rol en meerwaarde in het systeem;
- De samenwerking opzoekend: 1+1=3

SLUITENDE KETEN GGZ

Samenwerken aan inclusie

Optimaal Leven

Een integrale en wijkgerichte aanpak op het gebied van behandeling, begeleiding en welzijn. Gericht op het leveren van een bijdrage aan het vergroten van de kwaliteit van leven van mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen.

Regiobeeld GGZ

Met het regiobeeld komt er inzicht in wat er concreet nodig is voor het realiseren van een sluitende keten GGZ. Dit is tevens een nulmeting die periodiek herijkt wordt, zodat we ontwikkelingen in de tijd kunnen volgen en eventuele (beleids)interventies kunnen inzetten of bijstellen.

Wachttijden GGZ

- Aansluiting bij de Taskforce Wachttijden GGZ Drenthe.
- Samen werken aan het terugdringen van wachttijden binnen de GGZ door het versterken van de driehoek GGZ, huisartsen en sociaal domein.
- Dit doen we o.a. door de inzet van transfertafels.

Hoofdzaak werk

Participatietrajecten gericht op mensen met een psychische kwetsbaarheid en een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit wordt vanuit de arbeidsmarktregio's opgepakt in samenwerking met partners uit het veld. Het is de bedoeling dat uiterlijk in 2023 alle regio's minimaal 100 trajecten per jaar realiseren.

Wet verplichte GGZ

Sinds 1 januari 2020 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de WvGGZ:

- Inrichten meldpunt
- Uitvoeren verkennend onderzoek
- Uitvoeren crisismaatregel

De Drentse gemeenten hebben in dat kader GGD Drenthe en Zorgcentrale Noord gecontracteerd.

Beschermd Wonen

- Transformatie beschermd wonen naar beschermd thuis o.b.v. de visie van Dannenberg.
- De invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangend objectief verdeelmodel is tot nader order uitgesteld.
- Oproep vanuit het Rijk is om wel door te gaan met decentralisatieproces.

Pilot FACT jeugd

- Doel om tot goede financiële afspraken te komen bij overgang 18-/18+
- Doorontwikkeling FACT Jeugd waarbij gemeentelijke begeleiding onderdeel is van het team waardoor er een betere verbinding met het voorliggend veld en het sociaal domein kan worden gemaakt.
- In Assen en Hoogeveen zijn 2 pilots opgestart.

SLUITENDE KETEN GGZ

Samenwerken aan inclusie

Rol en positie

- Wettelijke taak vanuit Wmo, Jeugdwet en Wpg;
- Beleidsverantwoordelijk;
- Regisserend;
- Gemeenten hebben andere systeem-verantwoordelijken in de zorg en ondersteuning nodig en vice versa;

Missie

- De burger altijd centraal blijven stellen;
- Optimale rol- en taakverdeling in het systeem rondom de burger;
- Altijd aan blijven sluiten bij actuele ontwikkelingen en vragen.

Visie

"We willen de ervaren gezondheid van Drenten verhogen in een omgeving die uitnodigt tot een gezonde leefstijl. Hierin draait het om meedoen aan de maatschappij, mentale & lichamelijke gezondheid, dagelijks functioneren, zingeving in het leven en de kwaliteit van leven."

- MJP Drenthe, Samen Gezond in Beweging

Houding

- Van reactief naar proactief;
- Verbindend tussen zorg & sociaal domein en tussen beleid&uitvoering;
- Agenda zettend;
- Verantwoordelijkheid pakkend;
- Zich openstellend voor anderen;
- De samenwerking opzoekend, 1+1=3

Strategie

- Bewustzijn: alleen samen en regionaal kunnen we dit oppakken, hier is tijd en ruimte voor nodig;
- Strategische kennis bundelen;
- MJP inhoudelijk voortzetten;
- Met elkaar bepalen wat nodig is en hierop blijven inzetten, met een flexibele rol- en taak verdeling.

PREVENTIE

Gezondheidsbevordering - Positieve gezondheid -
Kijken naar wat iemand wél kan -Stimuleren van
krachten i.p.v. het voorkomen van klachten

Achtergrond

Er is gebleken dat sport en preventie een goede combinatie is om op in te zetten als het gaat om gezondheidsbevordering. Een integrale aanpak is hiervoor van belang. Dat is voor de bestuurders van de 12 Drentse gemeenten aanleiding geweest om binnen het Drents Zorglandschap (Drentse gemeenten, Provincie Drenthe, Zilveren Kruis) te komen tot het meerjarenbeleids-programma Drenthe, Samen Gezond in Beweging en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

Preventie

Preventie wordt bekeken vanuit een gezondheids(bevorderend)perspectief. Positieve gezondheid is één van de uitgangspunten. We kijken naar wat iemand wél kan, en de focus komt op het stimuleren van krachten i.p.v. het voorkomen van klachten.

Visie

Uit het MJP sport en preventie: "We willen de ervaren gezondheid van Drenten verhogen in een omgeving die uitnodigt tot een gezonde leefstijl. Hierin draait het om meedoen aan de maatschappij, mentale & lichamelijke gezondheid, dagelijks functioneren, zingeving in het leven en de kwaliteit van leven"

Missie

Binnen het netwerk van zorg, ondersteuning en preventie moet gezorgd worden voor een optimale rol- en taakverdeling in het systeem rondom de inwoner, die flexibel is zodat aangesloten kan worden bij actuele ontwikkelingen en vragen. Het is daarbij belangrijk niet te vergeten de burger centraal te stellen. Dit tezamen, levert een hernieuwde samenwerking in het systeem op, met ruimte voor maatwerk. In het leggen en onderhouden van deze verbindingen in contacten en tussen zorg en het sociaal domein, kunnen gemeenten hun regisserende en proactieve rol pakken.

Rol en positie

Gemeenten zijn partij in het systeem van zorg, ondersteuning en activering van burgers. Ze zijn daarbij regisserend en beleidsverantwoordelijk vanwege hun wettelijke verantwoordelijkheid rondom de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet en Wpg.

Inmiddels is binnen die verantwoordelijkheid - die sinds 2015 is ontstaan - in de samenwerking met andere

systeempartijen rondom de inwoners, het inzicht ontstaan dat de gemeenten andere systeem-verantwoordelijken in de zorg en ondersteuning nodig hebben en vice versa.

Strategie

- Bewustzijn creëren dat zorg, ondersteuning en preventie thema's zijn die de gemeenten alleen samen met de andere systeempartijen goed kunnen oppakken en invullen;
- Bewustzijn creëren dat er ruimte nodig is om in te zetten op het thema preventie en gezondheidsbevordering ter voorkoming/vermindering van zorg (zowel financieel als in ambtelijke capaciteit);
- Bewustwording dat regionale samenwerking nodig is om dit goed te kunnen doen, gemeenten zijn hiervoor veelal te klein;
- Strategische kennis bundelen op regionaal niveau en lokaal als regionaal inzetten;
- Inhoudelijke bijdrage leveren aan het voortzetten van de doelen in het MJP Drenthe, Samen Gezond in Beweging;
- De link blijven leggen naar preventie en gezondheidsbevordering in de brede zin van het en hiertoe de gesprekken blijven voeren met de systeempartners;
- Met elkaar bepalen wat er nodig is om de gezondheid van burgers en hun bewustzijn van het belang ervan te vergroten en daarmee zorgvragen te verminderen en wellicht zelfs voorkomen;
- Hierop blijvend inzetten, met een flexibele rol- en taakverdeling naar rato van corebusiness, verantwoordelijkheden en mogelijkheden

Houding

- Van reactief naar proactief;
- Niet alles zelf willen en moeten doen. Juist de verbinding tussen de systeempartijen is van belang: verbinding tussen zorg en het sociaal domein, verbinding tussen beleid en uitvoering. De beste verbinding ontstaat in het contact, in de dialoog tussen de partijen.
- Agenda zettend;
- Verantwoordelijkheid pakkend;
- Bereid zijn om het voortouw te nemen;
- Zich openstellend voor anderen, hun standpunten en hun rol en meerwaarde in het systeem;
- De samenwerking opzoekend: 1+1=3

PREVENTIE

Gezondheidsbevordering - Positieve gezondheid -
Kijken naar wat iemand wél kan -Stimuleren van
krachten i.p.v. het voorkomen van klachten

Overdrachtsdossier VDG portefeuille Gezondheid en welzijn 2022 – achtergronddocumenten

Wanneer wenselijk, kunnen onderstaande documenten opgevraagd worden bij het VDG bureau – secretariaat@vdgdrenthe.nl.

Governance

- Praatplaat governance Gezondheid & Welzijn
- Notitie wie doet wat binnen de portefeuille Gezondheid en Welzijn, oktober 2019
- Tussenevaluatie governance Gezondheid & Welzijn en geactualiseerde notitie wie doet wat, april 2021

Drents Zorglandschap

- Werkagenda Drents Zorglandschap 2022-2026
- Onderliggende meerjarenprogramma's
 - o Meerjaren agenda Alliantie Ouderenzorg 2020-2022
 - o Meerjarenprogramma Sluitende keten GGZ 2021-2024
 - o Meerjarenbeleidsprogramma Drenthe Samen Gezond in Beweging 2021-2024 en Uitvoeringsprogramma Drenthe Samen Gezond in Beweging 2021-2024
 - Voorstel governance

Hartveilig Drenthe

- Notitie Hartveilig Drenthe 2020 t/m 2023 (en concept collegevoorstel)
- Overeenkomst HartslagNu en stichting Hartveilig Drenthe
- Eindrapportage campagne Hartveilig Drenthe 2021 en begeleidende brief
 - o Campagnetoolkit is in het bezig van gemeenten

Spoedpoli

- Overeenkomst van Opdracht Spoedpoli 2022

Netwerk Dementie Drenthe

- Convenant Dementie vriendelijke Drenthe (2018)
- Investeringsvoorstel Netwerk Dementie Drenthe 2021
- Meerjarenplan 2019-2020-2021 Netwerk Dementie Drenthe

Sociale agenda

- Sociale agenda provincie Drenthe 2020-2023
- Werkplan sociale agenda 2021
 - o Zienswijze VDG G&W op werkplan sociale agenda 2021
- Werkplan sociale agenda 2022

Programmering Trendbureau

- Werkplan CMO STAMM / Trendbureau Drenthe 2022

Gezondheidstafel provincie

- Drentse Regiodoorbraak positieve gezondheid
- Afspraken Gezondheidstafel 21 juni 2021 (over thema's/trekkers)

VDG Portefeuille Ruimte en Wonen

Het doel van dit document is om nieuwe wethouders inzicht te geven in de relevante onderwerpen, die de afgelopen periode aan de orde zijn geweest binnen de portefeuille Ruimte en Wonen.

Structuur:

De afgelopen periode is Tynaarlo bestuurlijk voorzitter geweest van de portefeuille Ruimte en Wonen (eerst in de persoon van Marcel Thijsen en later door Pepijn Vemer).

Er is geen ambtelijk VDG overleg Ruimte en Wonen. Er wordt aangesloten bij het Drents Woonoverleg, geïnitieerd door de provincie Drenthe.

VNG-commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit

Drenthe is de afgelopen periode vertegenwoordigd in deze commissie door Freek Buijelaar, wethouder gemeente Borger-Odoorn.

Wanneer wenselijk kunnen de genoemde achtergronddocumenten opgevraagd worden bij het VDG-bureau – secretariaat@vdgdrenthe.nl.

1. Structureel overleg woningbouwcorporaties

Eind 2019 is afgesproken het PHO Ruimte en Wonen structureel te gebruiken voor afstemming met de woningcorporaties in Drenthe. Twee keer per jaar wordt dit overleg georganiseerd. Ter voorbereiding sluit vertegenwoordiging van de corporaties aan bij het agendaoverleg (Esther Borstlap -directeur/bestuurder Woonborg en Michiel Hasslacher - beleidsadviseur Domesta).

Thema's die de afgelopen twee jaar in dit overleg zijn geagendeerd en waar afstemming over is gezocht zijn onder andere: de woonagenda van de provincie Drenthe, het thema en uitgevoerde onderzoek Flexwonen, het programma Vitale Vakantieparken, het landelijk onderzoek (door Aedes, ministerie BZK en Financiën) rondom de opgaven/middelen voor corporaties en de regionale lobbyboodschap, het thema Wonen en Zorg (woonzorgvisies, woon-zorgbehoefteonderzoek door de provincie en specifiek over de druk op bijzondere toewijzingen) en de verstedelijkingsstrategieën.

Bouwstroom Drenthe is aan de orde geweest en is mogelijk een punt voor de komende periode. De corporaties en marktpartijen willen via de samenwerking Bouwstroom Drenthe voldoende, betaalbare en energiezuinige woningen realiseren en hierin slimmer werken met eenheid in het proces van bouwen.

De bestuurders hebben tijdens het PHO R&W van 17 februari 2022 teruggeblikt op het functioneren van dit overleg. Aangegeven is dat het overleg als nuttig wordt ervaren.

Voorgesteld is om dit ook de komende bestuursperiode te continueren. De volgende aandachtspunten zijn meegegeven:

- Als gemeenten een goede inbreng te hebben op de agenda en aandacht te hebben welk doel de agenda dient.
- Focus aan te brengen.
- Actiegericht vervolg te geven aan de overleggen.

2. Drentse Woonagenda

In 2020 stelde de provincie de Drentse Woonagenda 'Toekomstbestendig wonen in Drenthe' vast op basis van input van gemeenten, corporaties en marktpartijen. Het doel van de woonagenda is om tot versnelling te komen van de woningbouwproductie en de herstructurering in Drenthe. Het is de ambitie om in de komende 10 jaar 10.000 nieuwe woningen worden te realiseren. Hierbij wordt ingezet op vijf opgaven:

- Woningmarkt in balans

- Wonen voor vitale ouderen en levensloopbestendig wonen
- Betaalbaar wonen
- Duurzaam wonen
- Prettige fysieke leefomgeving

Vanuit de Woonagenda is een provinciaal Impulsteam Wonen gestart met de opdracht om gemeenten, corporaties en initiatiefnemers te ondersteunen in het ontwikkelen van hun woningbouwplannen. Het Impulsteam wonen bestaat uit een groep experts:

- Ondersteunt kleinschalige wooninitiatieven voor initiatiefnemers en gemeenten;
- Helpt bij gebiedsontwikkeling. Dit is de realisatie van grotere woonplannen en woonwijken waarbij meerdere partijen betrokken zijn;
- En versterkt de Drentse lobby richting Rijk en Europa.

In 2021 heeft het Impulsteam Wonen, in samenwerking met de gemeenten, een inventarisatie gemaakt van de woningbouw- en herstructureringsopgave. De inventarisatie heeft geleid tot de woonplannenlijst met ongeveer 25.000 woningen. De komende periode zal het Impulsteam Wonen zich richten op het ondersteunen en helpen versnellen van ca. 100 woonplannen die door de gemeenten zijn aangegeven als prioritair. Dit gaat over ongeveer 13.000 woningen.

Achtergrondinformatie:

- Drentse Woonagenda
- Uitvoeringsprogramma Wonen, Drentse Woonagenda
- Folder Impulsteam Wonen

Lobby: Deltaplan Noord-Nederland

3. Flexwonen

Onder 'flexwonen' worden flexibele woonoplossingen die relatief snel en goedkoop kunnen worden gerealiseerd verstaan. Kenmerkend is het tijdelijke karakter van de woning zelf, de bewoning of het gebruik van een locatie waarop de woning wordt geplaatst.

De provincie, de Drentse gemeenten en corporaties hebben in 2021 gezamenlijk onderzoek laten uitvoeren om inzicht te krijgen welke doelgroepen van flexwonen er in de gemeenten zijn en welke vraag naar huisvesting zij hebben. Dit onderzoek is uitgevoerd door Expertisecentrum Flexwonen, begeleid door bureau PAU. Uit het onderzoek blijkt dat in iedere gemeente vraag is naar flexwonen, al hoewel de doelgroepen verschillen per gemeente zien we over het algemeen de grootste vraag komen van studenten (HBO/MBO) en arbeidsmigranten. Het Impulsteam Wonen biedt gemeenten ondersteuning bij het realiseren van flexwonen. Vijf Drentse gemeenten maken hier al gebruik van.

Achtergrondinformatie

- Rapport doelgroepen van flexwonen in Drenthe
- Rapport kansen voor flexwonen in Drenthe

4. Statushouders

In augustus 2021 hebben de provincies van het Rijk een extra taakstelling gekregen voor het versnellen van de huisvesting van statushouders van ca. 200 eenheden per provincie. De asielzoekerscentra zitten vol, omdat statushouders niet tijdig kunnen doorstromen naar een sociale huurwoning. Om doorstroming te bevorderen, wordt gemeenten gevraagd om nieuwe opties te vinden. En om deze vervolgens versneld inzetbaar te krijgen om aan de extra taakstelling te kunnen voldoen. De provincie heeft hierin een coördinerende en faciliterende

rol. Gemeenten kunnen ondersteuning krijgen vanuit het Impulsteam Wonen. De afgelopen maanden hebben verkennende gespreken plaatsgevonden tussen het Impulsteam Wonen en de gemeenten. Vanaf 2022 wordt er gewerkt aan de realisatie van de eenheden.

5. *Programma Vitale Vakantieparken Drenthe*

Eind 2017 is het convenant Vitale Vakantieparken Drenthe getekend. De Drentse gemeenten, provincie, RECRON en het Recreatieschap vormen een alliantie om t/m 2024 in een uitvoeringsgerichte aanpak een daadkrachtige impuls te geven aan de kwaliteit van vakantieparken. De aanpak bestaat uit twee sporen:

- **Excelleren:** bestaande en nieuwe vakantieparken excelleren
- **Transformeren:** het begeleiden/transformeren van parken naar een passende bestemming. Allerlei concepten zijn hierbij denkbaar; wonen, zorg, natuur, energievelden of combinaties daarvan.

Achtergrondinformatie:

- Convenant aanpak vitale vakantieparken
- Actieprogramma vitale vakantieparken

6. *Wonen/Zorg*

De provincie en de Drentse gemeenten hebben een uitvraag lopen bij het bureau Companen voor het uitvoeren van een woon-zorgbehoefte onderzoek.

Achtergrondinformatie:

- Onderzoek provincie
- Gemeentelijke woon-zorgvisies
- Ondersteuning landelijke taskforce Wonen en Zorg

7. *Drentse samenwerking*

De gemeenten en de provincie werken samen op verschillende schaalniveaus. Zo ook op schaalniveau van de regio. In totaal zijn er drie regio's in Drenthe:

- **Regio Groningen-Assen, Noord-Drenthe:** Deze regio bestaat uit de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Assen, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier. Op dit moment wordt er gewerkt aan een regionale verstedelijkingsstrategie in samenwerking met het rijk. Hiernaast werkt de regio samen op het gebied van bedrijventerreinen, woningbouw en infrastructuurprojecten.
- **Regio Zwolle, Zuidwest Drenthe:** Regio Zwolle bestaat uit 22 gemeenten en 4 provincies. Waaronder de Drentse gemeenten: De Wolden, Hogeveen, Meppel en Westerveld. Ook in deze regio wordt gewerkt aan een verstedelijkingsstrategie. Hiernaast wordt er samengewerkt op vijf thema's: bereikbaarheid, energie, leefomgeving, menselijk kapitaal en economie. De Drentse gemeenten werken ook samen door een gezamenlijk woningmarktonderzoek te laten uitvoeren. Hier haakt Midden-Drenthe ook op aan, hoewel geen lid van het samenwerkingsverband Regio Zwolle.
- **Regio Zuidoost Drenthe:** Samenwerking in deze regio vindt plaats in twee verbanden. De gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen vinden elkaar in BOCE. Hiernaast vindt er samenwerking plaats in de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe, met naast bovengenoemde gemeenten ook Aa en Hunze, Hogeveen en het Overijsselse Hardenberg.

Achtergrondinformatie:

- Uitvoeringsprogramma Wonen, Drentse Woonagenda

8. Verstedelijkingsstrategieën

Voor 7 regio's met de hoogste verstedelijkingsdruk stellen Rijk en regio samen verstedelijkingsstrategieën op. Drenthe:

- **Regio Groningen-Assen:** De regio heeft als ambitie om 35.000 woningen te bouwen voor 2040. Bij de ontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie heeft de regio drie fases doorlopen. Dit heeft geresulteerd in een voorkeursvariant; waarin de geplande woningbouw over de regio wordt verdeeld. Hierbij komt 70% in de stad Groningen, 10% in Assen en 20% bij de overige kernen terecht. De vervolgstap is om deze voorkeursvariant om te zetten naar een uitvoeringsstrategie.
- **Regio Zwolle:** De regio Zwolle heeft als ambitie om tussen de 40.000 en 80.000 woningen te bouwen tot 2040. De ontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie verloopt in vier fasen. De tweede fase is eind 2021 afgerond. Hierbij is een ontwikkelingsrichting gekozen, namelijk het verdichten van de stad Zwolle en het ontwikkelen van goed bereikbare kernen (zogenoemde warme harten). In de volgende fase wordt een uitgewerkte verstedelijkingsstrategie opgesteld.

9. Commissie Landelijk Gebied

De Commissie Landelijk Gebied (CLG) heeft tot taak om gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan Gedeputeerde Staten over de uitwerking en uitvoering van het beleid op het terrein van de inrichting van het landelijk gebied.

In de commissie zitten twee leden namens de VDG (Henk Kusters – wethouder Noordenveld en Henk Doeven - wethouder Westerveld).

Via het PHO R&W wordt bij de andere gemeenten input opgehaald en wordt terugkoppeling gegeven van de vergaderingen.

Tijdens de bespreking van het overdrachtsdocument tijdens het PHO R&W van 17 februari 2022 is meegegeven om de volgende periode aandacht te hebben voor de betrokkenheid van gemeenten en vertegenwoordiging van alle gemeenten via de vertegenwoordigers.

10. Ruimtelijke aspecten RES

In regionale energiestrategieën worden afspraken uit het klimaatakkoord door 30 regio's in de praktijk gebracht. In de regionale energiestrategie werken de provincie, de waterschappen en de gemeenten met maatschappelijke partners, netbeheerders voor gas, elektriciteit en warmte, het bedrijfsleven en waar mogelijk inwoners regionaal gedragen keuzes uit. Drenthe is een van de 30 energieregio's in Nederland. Om tot de RES te komen werd de Drentse Energietafel opgericht.

Het PHO R&W is gebruikt om afstemming te zoeken over ruimte aspecten binnen de RES.

11. Omgevingsagenda Noord

Met het instrument Omgevingsagenda wil het Rijk uitvoering geven aan de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Hierbij is het land opgedeeld in 5 gebieden. Noord-Nederland is daar één van. In de omgevingsagenda werken Rijk en Regio samen aan het in beeld brengen van gezamenlijke opgaven, waar deze samen komen en mogelijk schuren (of elkaar versterken), en waarvoor eventuele aanvullende afspraken nodig zijn om tot integrale uitvoering te komen. De Omgevingsagenda beoogt hierbij een brug te vormen tussen de verschillende (Rijks) programma's, Gebiedsagenda's, en de verschillende ruimtelijke omgevingsvisies. De omgevingsagenda heeft een cyclisch karakter en is adaptief van aard. De omgevingsagenda moet de basis vormen voor het jaarlijkse Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) tussen Rijk

en Regio. Voor Noord-Nederland wordt momenteel gewerkt aan een eerste versie. Het is de bedoeling dat deze medio juli 22 in het BOL wordt besproken en vastgesteld. Rondom het proces van de omgevingsagenda is een noordelijke stuurgroep geformeerd. Op dit moment zijn daar de drie provincies, vier grote gemeenten en de gezamenlijke waterschappen in vertegenwoordigd.

12. Omgevingswet

In Drenthe werken gemeenten, provincie, waterschappen, veiligheidsregio, omgevingsdienst en GGD samen aan de voorbereidingen van de Omgevingswet (wet- en regelgeving over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving) in het Omgevingsplatform Drenthe. De inwerkingtredingsdatum is van 1 juli 2022 uitgesteld naar 1 januari 2023.

13. Stikstof

De Raad van State heeft in mei 2019 aangegeven dat het tot dan toe gebruikte Programma Aanpak Stikstof onvoldoende is onderbouwd om vergunningen te beoordelen voor nieuwe (of bestaande) activiteiten die stikstof uitstoten. De uitspraak betekent dat sommige projecten niet door kunnen gaan en dat het vaststellen van nieuwe bestemmingsplannen moeizaam en complex is of in het geheel niet lukt.

Nederland werkt aan de vermindering van de stikstofuitstoot om de natuur te herstellen en te versterken. De provincies spelen een belangrijke rol bij de gebiedsgerichte uitwerking van de stikstofmaatregelen.

De VDG heeft besloten om dit thema onder de portefeuille Ruimte en Wonen onder te brengen. Daarnaast heeft de VDG samen met de provincie meerdere ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten en sessies georganiseerd.

De VNG heeft een Bestuurlijk Netwerk Stikstof. De afgelopen periode heeft Karin Dekker (wethouder gemeente Assen) Drenthe hierin vertegenwoordigd.

Achtergronddocumenten:

- Drentse Aanpak Stikstof, provincie Drenthe
- Informatie provincie en gebiedsverkenningen:
<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/aanpak-stikstof/>

14. Overzicht afgeronde, lopende en komende onderzoeken

Afgeronde onderzoeken

- Woningmarktonderzoek Zuidwest- en Midden-Drenthe 2021
- Woningmarktonderzoek BOCE 2020
- Woningmarktonderzoek Assen 2019
- Woningmarktonderzoek Tynaarlo 2019
- Rapport doelgroepen van flexwonen in Drenthe 2021
- Rapport kansen voor flexwonen in Drenthe 2021
- De rol van binnenlandse verhuizingen in groeiende inkomensverschillen tussen gebieden binnen Noord-Nederland

Komende onderzoeken

- Onderzoek wonen en zorgbehoefte

VDG Portefeuille Onderwijs en Cultuur

Het doel van dit document is om nieuwe wethouders inzicht te geven in de relevante onderwerpen die de afgelopen periode aan de orde zijn geweest binnen de portefeuille Onderwijs en Cultuur. Tijdens het PHO Onderwijs en Cultuur van 3 maart 2022 is het overdrachtsdocument besproken. De aandachtspunten voor de volgende bestuursperiode zijn meegenomen in dit document.

Structuur:

De afgelopen periode is Midden-Drenthe – Mieke Damsma (burgemeester) bestuurlijk voorzitter geweest van de portefeuille Onderwijs en Cultuur (tot haar vertrek – november 2021). Het voorzitterschap is tijdelijk overgenomen door Eric van Oosterhout, burgemeester gemeente Emmen. Het ambtelijk overleg Cultuur is de afgelopen periode een structureel overleg geweest. Per 2022 wordt het ambtelijk overleg Onderwijs ook structureel georganiseerd.

VNG-commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs (hieronder valt ook het thema cultuur):

Drenthe is de afgelopen periode in deze commissie vertegenwoordigd geweest door eerst Bert Wienen (raadslid gemeente Assen) en vanaf juli 2021 door Werner ten Kate, wethouder gemeente Hogeveen.

Wanneer wenselijk kunnen de genoemde achtergronddocumenten opgevraagd worden bij het VDG-bureau – secretariaat@vdgdrenthe.nl.

➤ Cultuur

1. **Samenwerking provincie en gemeenten**

De Drentse gemeenten en de provincie Drenthe hebben de afgelopen jaren stevig samengewerkt op het gebied van cultuur. In de afgelopen periode hebben gemeenten en provincie de ambities en uitgangspunten vastgelegd in het cultuurconvenant 'Door en Voor Drenthe', 2017-2020. Eind 2020 zijn de resultaten geëvalueerd en is afgesproken voor de komende periode opnieuw afspraken te maken middels het convenant 'Samen Drenthe Cultuur' 2022-2024. Deze notitie sluit aan bij de cultuurnota 2021-2024 'Cultuur om te delen' van de provincie Drenthe en het cultuurbeleid van gemeenten.

De kern van de samenwerking zijn culturele allianties op het gebied van cultuurparticipatie. Cultuurparticipatie betekent in de eerste plaats: meedoen. Naast 'kunde' en 'plezier' is het oogmerk 'maatschappelijke impact'. Daarom is het belangrijk om ook projecten te ontwikkelen die vanuit hun creatieve waarde een maatschappelijke impact hebben. En om ruimte aan talent te bieden door te zorgen voor trajecten waarbinnen zowel professionele als amateurkunstenaars aan hun ontwikkeling kunnen werken.

Vanuit cultuurhistorie spelen de aankomende jaren de volgende onderwerpen waar provincie en gemeenten sowieso aan samenwerken:

- Post65 architectuur, stedenbouw en landschap
- Verdrag van Faro: erfgoedparticipatie

Voor de periode 2022-2024 worden drie culturele allianties neergezet (zie bijlage):

1. Ondersteuningsloket amateurkunst
2. Talentontwikkeling jeugd
3. Cultuur/sociaal domein

Culturele allianties waarop is ingezet in de periode 2017-2020:

1. Kleine Drentse Musea (succesvol afgerond)
2. Verhalenwerven (de onderlinge contacten tussen de bibliotheken zijn verstevigd, er ligt een interessante kans voor erfgoed en participatie op de locatie Verhalenwerf Hogeveen)

3. Digitaal Portaal Kaarten cultuurhistorie en archeologie (deze alliantie bleek te complex, te weinig menskracht en geld bij de gemeenten)
4. Beleefpunten Archeologie (succesvol afgerond)
5. Route 67 (onvoldoende urgentie, geen behoefte in de markt)
6. Funerair erfgoed (succesvol afgerond)
7. Jonge ontginningen en ruilverkavelingen (succesvol ontwikkeld, concrete afspraken gemaakt voor vervolg) (zie bijlage)
8. WO II archeologie (is een opdracht vanuit de cultuurnota 2021-2024 geworden)
9. Talentontwikkeling Jeugd (wordt doorgezet) (zie bijlage)
10. Ondersteuningsloket amateurs (wordt doorgezet) (zie bijlage)

Achtergrondinformatie:

- 'Samen Drenthe Cultuur', cultuurconvenant 2022-2024
- 'Door en Voor Drenthe', cultuurconvenant 2017-2020

2. Inzet provincie

De ambities van de cultuurnota 2021-2024 sluiten aan op het in standhouden van de Drentse basisinfrastructuur met accent op brede toegankelijkheid en samenwerking. In de uitvoering wordt ingezet op cultuureducatie, cultuurparticipatie, talentontwikkeling, musea, kunsten, erfgoed, bibliotheken, archieven, noordelijke samenwerking, Culturele Prijs en Cultuurmonitor Drenthe.

Achtergrondinformatie

- Cultuurnota 2021-2024, 'Cultuur om te delen', provincie Drenthe

3. Corona

Er is de komende tijd veel werk te doen voor de cultuursector door o.a. de coronacrisis. Het is goed om meer toekomstgericht te kijken en gezamenlijk in te zetten op lobby. Het is belangrijk om aan de nieuwe wethouders mee te geven wat corona heeft betekend voor de cultuursector. Tijdens de coronapandemie is veel afstemming binnen het PHO gezocht over de ondersteuning van de regionale en lokale culturele infrastructuur. Gemeenten hebben lokale regelingen opgesteld voor de ondersteuning van het culturele veld. Aandachtspunten:

- Nieuwe manieren vinden om weer publiek en vrijwilligers te trekken. Hierbij kunnen we ook de uitkomsten van de proeftuin Nieuw Publiek benutten.
- Sector wordt door de coronacrisis uitgedaagd economisch sterker te worden en nieuwe financieringsvormen te vinden. Hier is een versnelling op nodig.
 - Kansen ontwikkelen voor (Europese) fondsen en projecten waarmee we Drenthe (internationaal) op de kaart zetten.
 - Kennisuitwisseling van aanvullende financiële mogelijkheden i.v.m. duurzaam omgaan met budgetten en deze slim aanvullen/vergroten
- Doelgroep ZZP'ers – onderzoek 'Kunstenaars stoppen niet', aandacht voor de Fair Practice Code (FPC).

Om zicht te krijgen op de impact en gevolgen van corona op ZZP'ers hebben de

universiteiten van Groningen en Maastricht hier onderzoek naar gedaan. De onderzoeksresultaten zijn gepresenteerd en besproken in het VDG PHO O&C.

Eén van de aanbevelingen gaat over de FPC. Dit punt is ook besproken in de provinciale staten. De provincie gaat hierover in gesprek met K&C en de gemeenten, en gaat onderzoek doen onder de provinciaal gefinancierde instellingen. Gemeenten geven ambtelijk het signaal dat zij steeds vaker om zich heen horen dat cultuurmakers graag iets willen doen voor provinciaal gefinancierde projecten als Gekleurd Grijs en Oktober Kindermaand maar dat hier een reële vergoeding tegenover moet staan. ZZP'ers hebben het zwaar en gemeenten merken dat de FPC steeds vaker een gespreksonderwerp is.

Vanuit de overheid kan het niet hanteren van de code niet meer verkocht worden. Dit punt is ingebracht in ambtelijk VDG-overleg.

- Georganiseerde amateurkunst is niet alleen een wezenlijk onderdeel van het culturele bestel maar draagt ook stevig bij aan de sociale cohesie. Amateurkunst is zwaar getroffen door de coronacrisis maar heeft ook last van onderliggende problematiek. Om hier zicht op te krijgen heeft BMC eind 2021 onderzoek gedaan en op basis hiervan aanbevelingen geformuleerd. Dit onderzoek kan verbonden worden met de culturele alliantie Ondersteuningsloket amateurkunst.

Achtergrondinformatie

- Onderzoek 'Kunstenaars stoppen niet', universiteiten van Groningen en Maastricht
- Revitaliseren van de amateurkunsten, investeren in een betere ondersteuningsstructuur voor de georganiseerde amateurkunst, rapport BMC voor LKCA, september 2021

Zie: <https://www.lkca.nl/publicatie/revitalisering-amateurkunst/>

4. Meer muziek in de klas

In de provincie Drenthe zetten we ons in voor structureel muziekonderwijs op alle basisscholen en in de kinderopvang. Schoolbesturen, culturele instellingen, pabo's, conservatoria, gemeenten en provincie ondertekenden in 2019 het Muziekakkoord Drenthe, waarin zij hebben afgesproken te werken aan goed muziekonderwijs voor elke leerling op elke school in Drenthe. In 2021 kwamen daar 35 kinderopvangorganisaties bij. Zij gaan op hun locatie meer muziek aanbieden en worden daarbij geholpen door culturele instellingen en muziekdocenten. Muziekakkoord Drenthe is onderdeel van het landelijke programma Méér Muziek in de Klas, met als erevoorzitter koningin Máxima.

Muziekakkoord Drenthe wil alle kinderen in Drenthe van 0- 12 jaar, een kans geven om zichzelf te ontwikkelen en zijn muzikaliteit te ontdekken. Groepsleerkrachten en pedagogisch medewerkers werken samen met vakdocenten of vakspecialisten om hun vaardigheden op het gebied van muziekonderwijs te vergroten. En muziek heeft een vaste plek in het curriculum van de scholen.

Achtergrondinformatie

- www.muziekakkoorddrenthe.nl

5. Bibliotheken

De provincie subsidieert Biblionet voor het uitvoeren van de provinciale ondersteuning van bibliotheken. Vanuit de Cultuurnota 2021-2024 stimuleert de provincie met 100.000 per gemeente de toegankelijkheid en spreiding van bibliotheken in Drenthe. In dat kader wordt de Bibliotheekmonitor Drenthe opgesteld en gedeeld met gemeenten.

De provincie heeft Biblionet de opdracht gegeven een innovatieagenda op te stellen. De stuurgroep Drentse Innovatie Agenda heeft de Drentse Innovatieagenda 2021-2024 opgesteld als kader om de innovatiemiddelen in te zetten voor de vernieuwing van het bibliotheeknetwerk in de provincie. Ontwikkelingen rondom de innovatieagenda en de jaarlijkse projectenplanning worden besproken in het PHO.

Bestuurders gemeenten achten provinciale financiering bibliotheken essentieel voor het voortbestaan van de vestigingen in de toekomst. Mochten er veranderingen komen in de financieringsstructuur dan is het belangrijk dat gemeenten dit tijdig vernemen want dit heeft directe gevolgen.

Achtergrondinformatie:

- Drentse innovatieagenda netwerk bibliotheken 2021-2024
- Projectenplanning 2021 en 2022

6. **Cultuuronderwijs**

Cultuur-educatief aanbod voor scholen wordt gemaakt door de makers, zoals de musea, theatergroepen of filmmakers. De rol van de kunstencentra (ICO, Scala, De Kunstbeweging, K&C) is die van verbinder tussen de vraag van de scholen en de makers. Leerkrachten en schooldirecties wordt nascholing aangeboden om zelf beter cultuuronderwijs te kunnen organiseren en succesvol samen te werken met de culturele omgeving. Voor goed cultuuronderwijs is altijd expertise nodig die leerkrachten zelf niet hebben.

Achtergrondinformatie

- Een reis maken, gids K&C voor cultuuronderwijs in samenhang
- Bovenop de toren, een blik van K&C op goed cultuuronderwijs

7. **Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK)**

Drenthe neemt deel aan de rijksregeling CmK en investeert daarmee in deskundigheid en activiteiten op het gebied van kunst en cultuur. De regeling is sinds 2013 beschikbaar voor scholen en cultureel ondernemers en inmiddels zitten we in de derde periode. > 90% van de Drentse basisscholen nam de vorige periode deel aan deze regeling. Het doel van de regeling is dat scholen regie over hun cultuuronderwijs krijgen. Dat betekent dat de school cultuuronderwijs op maat krijgt dat past binnen haar eigen visie. Per september 2021 is een nieuwe regeling gestart waarvoor scholen kunnen aanvragen. ICO, Scala, De Kunstbeweging en K&C werken bij deze rijksregeling samen binnen de stichting Compenta. K&C is penvoerder en regisseur van deze rijksregeling en draagt zorg voor financiering, monitoring, kennisuitwisseling en deskundigheid van leerkrachten. Jaarlijks worden nieuwe leerkrachten opgeleid tot Interne Cultuur coördinator (ICC'er) en wordt op maat een pakket aan scholingen aangeboden. Voor de regio Drenthe werd het projectplan CmK3 Drenthe 2021-2024 opgesteld. Het Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs (in 2022 verlengd tot en met 2024) is de onderlegger van CmK.

Achtergrondinformatie:

- Projectplan CMK3 Drenthe 2021-2024

8. **Bestuurlijke fusie**

Per 1.1.2022 zijn K&C, ICO en Cultuurklik (voorheen onderdeel van Scala Centrum voor de Kunsten) werkzaam onder de vlag Cultuurzaam. Scala is nu voor het vrijetijdsaanbod en Cultuurklik is voor cultuur op school. De fusie is niet in opdracht van de provincie en/of de gemeenten. Idee van de instellingen zelf is dat zij met de bestuurlijke fusie met gelijkblijvende overheidsfinanciering, meer kunnen bieden en beter kunnen inspelen op ontwikkelingen en vragen uit het veld dan als zelfstandige entiteiten. Door vanuit de fusie gezamenlijk op te trekken en overhead te delen, kan mogelijk de gewenste financiële ruimte ontstaan. Daar tegenover staat dat de fusie kansen biedt om gezamenlijk extra projecten en daarmee inkomsten te realiseren op het gebied van cultuurparticipatie, inclusie en de inzet van cultuur in andere domeinen. De meerwaarde van de fusie is dat er een betere dienstverlening tot stand komt. In juridische zin blijven K&C, Cultuurklik en ICO aparte stichtingen. De organisaties houden hun eigen subsidierelaties en samenwerkingspartners. De contracten met medewerkers en overeenkomsten met derden blijven ongewijzigd evenals de financiële verantwoording d.m.v. begrotingen en jaarrekeningen. Ook de organisatienamen blijven in stand. De fusie heeft wel invloed op het bestuur en de Raden van Toezicht. Beiden zijn per 1.1.2022 ondergebracht in de Stichting Cultuurzaam. De

verwachting is dat de bestuurlijke fusie positieve effecten zal hebben op de organisatie immers interne trainingen, planning- en financiële systemen werkprocessen en stafdiensten kunnen gemakkelijker worden gedeeld. Het is belangrijk dat K&C, Scala, Cultuurklik, ICO en De Kunstbeweging (Emmen) elkaar blijven vasthouden en blijven zorgen voor goede samenwerking.

9. Poppunt Drenthe

In 2019 is Poppunt Drenthe gestart met financiële steun van de provincie Drenthe en enkele gemeenten. Vanaf 2021 dragen gemeenten niet meer bij. De missie van Poppunt is: Het verbeteren en ondersteunen van het culturele popklimaat in Drenthe door middel van talentontwikkeling, vergroting van aanbod van kwalitatief hoogwaardige culturele popproducties alsmede profilering van een creatieve, culturele en dynamische provincie.

Poppunt Drenthe richt zich in samenwerking met de partners op:

- I. Ondersteuning van (gevoerde) talentvolle Drentse artiesten en bands;
- II. Creëren creatieve omgeving waarin talentvolle bands zich verder kunnen ontwikkelen;
- III. Bedenken en vermarkten van producties;
- IV. Promoten van Drentse popmuziek in het hele land;
- V. Opzetten samenwerking grote en kleine instellingen ten aanzien van talentontwikkeling;
- VI. Creëren provinciaal popnetwerk ter bevordering betrokkenheid lokale en regionale spelers.

Poppunt richt zich op popmuziek, voor iedereen. Alle netwerkpartijen bevinden zich in deze sector. Het begrip popcultuur is breder en omvat ook expertises zoals beeldende kunst, dans en theater.

Achtergrondinformatie:

- Poppunt Drenthe, projectplan 2022

10. Cultuurmonitor Drenthe

Met de cultuurmonitor worden jaarlijks de trends en ontwikkelingen in het culturele veld zichtbaar gemaakt.

Achtergrondinformatie:

- Cultuurmonitor Drenthe, editie 1 t/m 4

11. Monitor EVI

Iedere twee jaar wordt de ontwikkeling van de kwaliteit van het cultuuronderwijs in Drenthe gemonitord. Zo worden scholen op maat geholpen bij hun ambities. De school geeft in de monitoring zelf aan wat zij wil bereiken en waar zij staat op het gebied van deskundigheid, visie en beleid, doorlopende leerlijnen en de relaties met de culturele omgeving. Uitvoering in 2022 en 2024.

Achtergrondinformatie:

- Monitor EVI 2020

12. Stedelijke Cultuurregio's

Het ministerie van OCW heeft convenanten gesloten met 14 stedelijke cultuurregio's. In de convenanten staan afspraken tussen OCW en de regio's over gezamenlijke beleidsprioriteiten in de periode 2021-2024

- Stedelijke cultuurregio We the North:

In We the North beogen de drie noordelijke provincies, de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen samen met OCW te versterken en te vernieuwen voor een samenhangende en kwalitatief sterke culturele infrastructuur in Noord-Nederland met goede onderlinge verbindingen in de regio. Vanaf 2021 treden partijen met het Rijk in overleg om te komen tot een nieuw en breed gedragen landelijk beleid voor de periode 2025-2028, met name inzake het landelijk cultuurstelsel.

- Stedelijke cultuurregio Zwolle:

In de Regio Zwolle werken vele cultuurinstellingen, 22 gemeenten en vier provincies samen om de regio te versterken. In deze regio wordt sterker met de onderwijsinstellingen gesproken. Zuidwest Drenthe sluit aan bij deze regio. Ook vanuit de cultuurregio Zwolle is een sterke lobby.

Achtergrondinformatie:

- Toekomstdocument We the North

13. Toekomstgericht

- Zie 3. Corona
 - Maatschappelijke ontwikkelingen praktisch vertalen. Belang en rol van cultuur voor versterking van de Drentse economie en samenleving kan beter worden benut
 - Rol bij organisatie-brede uitvragen zoals de reactie op het Rijksbeleid
 - Benutten van cultuur in de omgevingsvisie en visies Sociaal Domein
 - Nieuwe coalitieakkoorden gemeenten en provincie
 - Erfgoed, cultureel aanbod en creativiteit kan ingezet worden voor het versnellen van transitieopgaven op het gebied van b.v. energie- en klimaatdoelstellingen. Gemeenten hebben zorgen rondom de verduurzamingseisen die worden uitgerold en zien het als zinvol dat de provincie dit ondersteunt.
 - Cultureel erfgoed: kijken naar de gezamenlijke inzet (ook in relatie tot de energietransitie); Er is in Drenthe veel cultureel erfgoed. Bij erfgoed wordt in toenemende mate gekeken naar de gemeente. De vraag is hoe gebouwen in stand kunnen worden gehouden en wat de overheid kan betekenen in de vorm van het zetten van een plus.
 - Inzet cultuur en erfgoed bij grote gebiedsopgaven in het landelijk gebied
- We krijgen te maken met een veranderend cultuurstelsel vanuit het Rijk. Het is belangrijk dat niet alleen provincies (IPO) maar ook gemeenten (VNG) een stevige positie en invloed hebben in dit Rijksbeleid.
- Via lobby werken aan onze invloed
 - Versterken vertegenwoordiging VNG-commissie. Hier is meer uit te halen.
 - Versterken gezamenlijke lobby en zoeken naar nieuwe financieringsbronnen.
 - Cultuurbeleid met ander beleid verbinden
 - BIS: hierop blijven inzetten. Provincie en gemeenten hebben het Rijk nodig om de culturele top-organisaties in de BIS te krijgen (Into Nature en Garage TDI), gemeenten hebben het belang van cultuur nodig voor het versterken van lokale gemeenschappen en hun inzet voor hun eigen leefomgeving.
-

➤ **Onderwijs**

1. Onderwijsmonitor en Regiegroep Drentse Onderwijskwaliteit

De Drentse Onderwijsmonitor bestaat sinds 2006 en geeft trends en ontwikkelingen weer over leerlingen en scholen van primair tot hoger onderwijs. De monitor heeft zich ontwikkeld van een statisch jaarlijks rapport naar een dynamisch, interactieve online monitor die doorlopend wordt bijgewerkt en actueel wordt gehouden. Trendbureau Drenthe is verantwoordelijk voor de uitvoering van de onderwijsmonitor.

De gemeenten en de provincie Drenthe financieren de onderwijsmonitor (alleen de gemeente Tynaarlo doet niet mee). De begroting en offerte van de onderwijsmonitor wordt jaarlijks ter instemming voorgelegd aan het PHO O&C.

De Regiegroep Drentse Onderwijskwaliteit is een platform met vertegenwoordigers vanuit de provincie, de gemeenten, de schoolbesturen primair onderwijs en de scholen voor voortgezet onderwijs. De regiegroep initieert en coördineert de Drentse Onderwijsmonitor. Jaarlijks wordt door de regiegroep de onderwijsdag georganiseerd.

Meer informatie over de onderwijsmonitor:

<https://trendbureaudrenthe.nl/drentse-onderwijsmonitor/>

2. Gelijke Kansen Agenda

Kansenongelijkheid is een grote opgave in Drenthe. Om gelijke kansen te realiseren voor alle kinderen en jongeren in Drenthe slaan de Drentse gemeenten, provincie Drenthe, scholen en de Gelijke Kansen Alliantie van het ministerie van OCW de handen ineen.

Het PHO O&C heeft opdracht gegeven om te komen tot een Gelijke Kansen Agenda Drenthe. Deze is besproken in het PHO O&C van 16 december 2021. Het PHO O&C is opdrachtgever voor de Gelijke Kansen Agenda Drenthe en het ambtelijk VDG overleg Onderwijs is opdrachtnemer.

Op basis van de uitgevoerde nulmeting is voorgesteld om in te zetten op drie focuspunten.

Achtergrondinformatie:

- Gelijke Kansen Agenda Drenthe
- Nulmeting GKA

3. Project Kansen4Kinderen

Na succes van het project Kansen4Kinderen vanuit de regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe, wordt dit project vanuit de Sociale Agenda van de provincie over heel Drenthe uitgerold.

Kansen4Kinderen moet leiden tot een eerlijke kans op optimale talentontwikkeling voor elk kind. Scholen leren van en aan elkaar wat in de praktijk werkt bij het vergroten van kansen voor kinderen.

Meer informatie is te vinden op www.kansen4kinderen.nl.

4. Zomerprogrammering

In 2020 en 2021 hebben de Drentse gemeenten en de provincie gezamenlijk met partners en Drentse jongeren zomeractiviteiten georganiseerd. Aanleiding was de coronacrisis. Door de maatregelen hebben jongeren weinig kunnen doen. De provincie heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld voor enerzijds de provinciale supportstructuur (lerende netwerk) en de flitspeiling en anderzijds voor gemeenten (5.000 euro per gemeente), voor de uitvoering van activiteiten. De gemeenten Emmen, Midden-Drenthe en Assen hebben hier geen gebruik van gemaakt.

In 2021 is de zomerprogrammering geëvalueerd. In het PHO van 16 december zijn de resultaten gepresenteerd en besproken.

Voor het vervolg heeft de provincie aangegeven dat het de provinciale supportstructuur (lerende netwerk) en de flitspeiling wil blijven ondersteunen. In 2022 wordt dit gefinancierd uit het restbedrag van 2021. Vanaf 2023 wordt dit onderdeel van het werkplan van CMO STAMM.

In het PHO van 3 maart 2022 is het voorstel besproken om als gemeenten het activiteitenbudget van 5.000 euro beschikbaar te stellen.

Achtergrondinformatie:

- Eindverslag Zomerprogrammering jongeren 2021

5. Corona – NPO

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een (niet-structureel) investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. Het programma is bedoeld om onderwijsvertragingen aan te pakken en om leerlingen te ondersteunen die het moeilijk hebben door schoolsluitingen en corona. Het onderwijs krijgt middelen om hiervoor maatregelen te nemen (na uitvoering van een schoolscan om in kaart te brengen hoe de leerlingen ervoor staan en wat er nodig is).

Daarnaast krijgen gemeenten budget uit het NPO voor aanvullende maatregelen ter ondersteuning aan de inzet van scholen.

In het PHO O&C zijn ontwikkelen besproken en is afgesproken om elkaar te informeren en kennis te delen over de lokale inzet.

6. Afstemming met het onderwijsveld (verkenning of dit op regionaal niveau zou moeten)

- De samenwerking met de Drentse onderwijs monitor en bespreking van de monitor met de schoolbesturen wordt als zeer waardevol ervaren. Daarbij moet worden opgemerkt dat niet alle gemeenten met de schoolbesturen om tafel zitten
 - Onderwijs en gelijke kansen is regionale problematiek, vanuit de regio ontstaat hierover steeds meer bewustzijn. Naast de lokale inzet lukt het om hier gezamenlijk mee bezig te zijn. Dit in de volgende periode graag voortzetten. Tegelijkertijd is er de vraag wat we samendoen en wat lokaal. Er is geen Drentse onderwijsorganisatie en om alle onderwijsinstellingen bij dit pho te betrekken wordt wat veel. Wel goed om dit te verkennen.
-

BIJLAGE: Culturele allianties

Ondersteuningsloket amateurkunsten

Trekker: gemeente Emmen.

Binnen het kader van de alliantie Ondersteuningsloket amateurkunsten en i.v.m. een goed afgestemde ondersteuningsstructuur doen gemeenten begin 2022 met behulp van een vragenlijst zelf een behoeftepeiling bij een groot aantal amateurkunstorganisaties in hun eigen gemeente. Op basis van deze behoeftepeiling zal worden gekeken welke vervolgstappen nodig zijn.

K&C kan gevraagd worden om het BMC rapport 'revitaliseren amateurkunsten' te bespreken in het VDG. Dit kan nuttig worden verbonden aan de alliantie Ondersteuningsloket.

Veel Drentse inwoners beoefenen op regelmatige basis een kunstvorm. Bijna de helft van de amateurkunstenaars is actief in groepsverband. Dat zijn verenigingen of stichtingen, maar ook steeds vaker informele groepen. De overgrote meerderheid van de amateurkunstenaars in groepsverband doet dat uit sociale overwegingen. Daarmee draagt amateurkunst stevig bij aan de sociale cohesie. De overige amateurkunstenaars beoefenen een kunstvorm voornamelijk om zich daarin te bekwamen en verder te ontwikkelen. 1 Amateurkunstenaars beleven niet alleen genoeg aan gezamenlijke kunstbeoefening zelf, maar zijn ook als vrijwilliger druk in de weer om hun organisatie zo goed mogelijk te laten functioneren. Soms vanuit een bestuursfunctie, soms als lid van een werkgroep, soms ad hoc om een optreden of tentoonstelling in goede banen te leiden. Amateurkunstbeoefening is goed voor de persoonlijke ontwikkeling en het stimuleren van creatieve vermogens. Ook biedt amateurkunst een springplank voor de professionele kunst, wakkert het de belangstelling aan voor museumbezoek of het bijwonen van voorstellingen en festivals. En amateurkunst biedt werkgelegenheid voor professionals als dirigent, regisseur, cultuurcoach of anderszins. Amateurkunst vormt een wezenlijk onderdeel van ons culturele bestel. Met de betekenis die amateurkunst te bieden heeft voor gemeenschapszin en zinvolle vrijetijdsbesteding, is amateurkunst een factor van belang in het sociale domein. Cultuur verbindt, is gezond en goed voor je persoonlijke ontwikkeling. Daarmee is het een perfect middel tegen eenzaamheid en voor gezonde en gelukkige inwoners. Amateurkunst heeft aantoonbaar een gunstig effect op ons welbevinden en op onze mentale en fysieke gezondheid. En daarmee kent amateurkunst naast een maatschappelijke waarde ook een economische 2 waarde. 3 De amateurkunst is zwaar getroffen door de coronacrisis. Amateurkunstbeoefening in groepsverband is zo goed als stil komen te liggen. De onlineperformance is voor veel amateurgroepen nog een brug te ver of is op zijn minst een sprong in het diepe. Hopelijk zijn deze corona gerelateerde problemen van voorbijgaande aard. Maar de sector heeft ook last van onderliggende problematiek. Het ontbreekt aan een gestructureerde aanpak om de belangstelling voor amateurkunst te voeden, de verbinding met de professionele kunsten goed te leggen en de potenties van actieve amateurkunst in het sociale domein en de zorgsector goed te benutten. Ook lopen amateurgroepen aan tegen uiteenlopende vraagstukken die het voortbestaan van hun organisatie raken. Daarbij gaat het om de aanwas van nieuwe leden, om het vinden van bestuursleden en geschikt artistiek kader, om te kunnen voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving rondom bijvoorbeeld persoonsgegevens en om adequaat in te kunnen spelen op veranderingen in onze samenleving, bijvoorbeeld de behoefte van burgers aan meer flexibiliteit in hun vrijetijdsbesteding. (BMC rapport 'Revitaliseren amateurkunsten', september 2021, publicatie LKCA)

In het Programma van Eisen van K&C staat duidelijk dat K&C de provinciale steunfunctie is voor amateurkunsten. Voor de gemeente Emmen heeft De Kunstbeweging (is sinds 1 januari 2022 gefuseerd met de bieb) de opdracht om amateurkunst te ondersteunen. Ondersteuning van de amateurkunst dient in de beleving van de gemeente Emmen vooral te komen van de kunstencentra die nu ook al die taak hebben.

De gemeente Emmen is tot slot voornemens om in samenwerking met Stichting ErfgoedNetwerk Emmen dit jaar een themadag provinciale en landelijke subsidies voor erfgoedorganisaties te organiseren. Organisaties vanuit de gehele provincie Drenthe zijn welkom. Bij deze dag zal ook een rol weggelegd zijn voor De Kunstbeweging en K&C. Het was de bedoeling om dit afgelopen jaar al te organiseren, maar i.v.m. corona is dat destijds uitgesteld. Bij succes kan dit vaker worden georganiseerd.

Talentontwikkeling jeugd

Trekker: gemeente De Wolden.

Er wordt onder de noemer 'Talentkracht' een overdraagbaar traject opgezet i.s.m. het onderwijs, de lokale, regionale en provinciale culturele infrastructuur. Zij vormen een netwerkorganisatie waarin o.a. welzijn en de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe vertegenwoordigd zijn. Dit, met een maximaal bereik en door met de onderzoekers van de leerstoel Curious Minds te werken die met hun expertise vanuit de leergemeenschappen al een sterke focus hebben om processen te begeleiden, te beschrijven en overdraagbaar te maken. Er gaat gestart worden met een speciale leergemeenschap, te starten voor alle ICC-ers in De Wolden voor Talentkracht.

De Wolden trekt als vroege starter de alliantie talentontwikkeling en bevindt zich in het proces van het werven van middelen. De aanvraag gelden Culturele Impuls wordt gedaan met als speerpunt Talentontwikkeling, eigen financiële middelen worden door De Wolden ook onder deze noemer uitgezet. De meerderheid van de scholen in De Wolden vraagt hun CMK-aanvraag aan onder de vlag van Talentkracht. Verder zoekt De Wolden nog naar middelen. De Wolden committeert zich goed te communiceren in VDG ambtelijk en bestuurlijk overleg over het vervolg en de spin-off van het traject.

Cultuur/sociaal domein

Trekker: gemeenten Assen en Westerveld.

Rode draad is: iedereen doet er toe, iedereen doet mee (dementie, kwetsbaren). Bij de alliantie denkt de provincie aan 1-2 thema's per jaar, waar we kansen in Drenthe zien en waar een bijzonder cross-over samenwerkingsproject op zijn plaats zou zijn. Binnen het kader van herstel en transitie Drenthe zou het goed zijn om te proberen bij deze alliantie zoveel mogelijk creatieve zzp'ers te betrekken die met ondersteuning van bijvoorbeeld K&C projecten ontwikkelen. Dit geeft hen ook de kans om zich na het moeilijke coronajaar verder te ontwikkelen en nieuwe projecten te realiseren. Gemeenten willen in 2022 best practices in Drenthe verzamelen. Het gaat om projecten en initiatieven waarin de verbinding tussen kunst en cultuur en sociaal domein echt zichtbaar is en duidelijk meerwaarde heeft. Zo willen we zicht krijgen op de praktijk in Drenthe en kijken waarin we van elkaar kunnen leren. Het is de bedoeling om deze best practices te bundelen in een vorm die we nog nader dienen te bepalen. In een later stadium kunnen een aantal best practices mogelijk ook worden geïmplementeerd in de andere gemeentes.

Jonge ontginningen en ruilverkavelingen (Het jonge landschap van Drenthe)

Dit tweeledige onderzoeksproject is in 2019 opgestart onder de paraplu van het Culturele Allianties-convenant en heeft als doel de kennis over de landschappelijke ontwikkelingen in Drenthe van de afgelopen 150 jaar te vergroten, digitaal visualiseren en delen met gemeenten en inwoners ter inspiratie voor ruimtelijke transformatieprocessen. Op 18 november 2021 hebben wij digitaal een afsluitende bijeenkomst gehad met de twee onderzoekers (Luuk Keunen en Henk van Blerck), de tien deelnemende gemeenten en enkele provinciale collega's.

De resultaten van de twee onderzoeken zijn verspreid onder de deelnemende gemeentes in de vorm van digitale rapporten en GIS-data. Voorgesteld is om regelmatig een excursie te organiseren voor erfgoed- en landschapsambtenaren (en andere geïnteresseerden). Dergelijke ontmoetingen zijn bedoeld om de onderzoeken niet te laten versloffen en een platform te bieden voor de uitwisseling van kennis en praktijkvoorbeelden tussen gemeenten.

In 2022 zijn we voornemens de resultaten met een breder publiek te delen en actief inwoners te betrekken. De onderzoeksresultaten zullen een veelvuldige en visuele vertaalslag moeten maken om een divers publiek te bereiken en enthousiasmeren. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) volgt de ontwikkelingen in Drenthe op dit gebied met enthousiasme.

VDG Portefeuille Energie, Klimaat & Milieu

Het doel van dit document is om nieuwe wethouders inzicht te geven in de relevante onderwerpen die de afgelopen periode aan de orde zijn geweest binnen de portefeuille Energie, Klimaat en Milieu.

Structuur:

De bestuurders Energie, Klimaat en Milieu zoeken afstemming en samenwerking in het portefeuillehoudersoverleg EKM. De afgelopen periode is de gemeente Coevorden – Bert Bouwmeester – bestuurlijk voorzitter geweest van deze portefeuille (tot zijn vertrek – oktober 2021). Het voorzitterschap is tijdelijk overgenomen door Rikus Jager, burgemeester gemeente Westerveld. Ter voorbereiding en voor de ambtelijke afstemming wordt het DEKO (Drents Energie en Klimaat Overleg) georganiseerd.

VNG-commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu:

Drenthe is de afgelopen periode in deze commissie vertegenwoordigd geweest door Karin Dekker (wethouder gemeente Assen).

Wanneer wenselijk kunnen de genoemde achtergronddocumenten opgevraagd worden bij het VDG-bureau – secretariaat@vdgdrenthe.nl.

1. Klimaatakkoord

Eind 2019 hebben de gemeenten (inclusief de Drentse gemeenten) ingestemd met het Klimaatakkoord. Samen met medeoverheden, maatschappelijk partners, inwoners en bedrijfsleven werken we aan de doelstellingen en maatregelen uit het Klimaatakkoord.

De VNG ondersteunt gemeenten hierin, direct en via ondersteuningsprogramma's zoals het Programma Aardgasvrije Wijken (inclusief het Kennis- en Leerplatform), de Regionale Energiestrategieën en het Expertise Centrum Warmte. Daarnaast voert de VNG gesprekken met het Rijk over het op orde krijgen van de randvoorwaarden die van invloed zijn op de reikwijdte en het tempo waarin gemeenten het akkoord kunnen uitvoeren:

Voorwaarde 1: Gemeenten en hun partners krijgen de juiste bevoegdheden om hun regierol ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren.

Voorwaarde 2: Het tempo waarin gemeenten met de uitvoering aan de slag kunnen, is afhankelijk van de mate waarin de energietransitie haalbaar en betaalbaar is voor de samenleving. De gemeenten staan voor een zorgvuldig proces.

Voorwaarde 3: Gemeenten krijgen een vergoeding voor de toename in hun uitvoeringslasten.

Bovenstaande voorwaarden zijn nog steeds niet naar de wens van gemeenten ingevuld en blijven daardoor onderwerp van gesprek tussen de VNG en het rijk. Belangrijke thema's uit het Klimaatakkoord betreffen de gebouwde omgeving en de realisatie van de afgesproken 35 TWh hernieuwbare opwek elektriciteit (vooral wind en zon).

2. Regionale Samenwerking

Energie, klimaat en milieu zijn thema's waarvan de invloedssfeer over de gemeentegrenzen heen gaan. Ook onze partners in deze thema's werken veelal in meerdere gemeenten. Daarnaast is het soms effectiever en efficiënter om samen te werken aan onderwerpen in plaats van dat elke gemeente het wiel weer zelf uitvindt. De samenwerking tussen de gemeenten en met de provincie is vergelijkbaar met een goed huwelijk. Vaak is er harmonie en soms schuurt het. Waarbij de provincie nog wel een iets harder van stapel wil lopen dan de gezamenlijke gemeenten. We vinden elkaar echter steeds meer en beter. We lopen echter aan tegen de grenzen van de capaciteit van onze organisaties om de afspraken uit het

Klimaatakkoord uit te kunnen voeren. Het rapport van de ROB geeft inzicht in de benodigde capaciteit en adviseert om meer samen te werken. Op dit moment verkennen we de mogelijkheden voor verbetering van de samenwerking. De bestuurders gaven in het PHO EKM van 17 februari 2022 hier de bestuurlijke opdracht voor. Hiervoor genieten we de steun van de kring van gemeentesecretarissen.

Achtergrondinformatie:

- Bestuurlijke opdracht regionale samenwerking energie en duurzaamheid

3. Regionale Energie Transitie (RES)

Als Drentse samenleving willen we een duurzame bijdrage leveren aan het goed wonen, werken en recreëren in de regio. In de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 regio Drenthe staat beschreven dat het streven is om in 2030 een kwart van het energiegebruik in Drenthe op te wekken door windenergie en grootschalige zonne-energie. Dat is 3,45 Terawattuur (TWh). De RES 1.0 regio Drenthe is het resultaat van een nauwe samenwerking tussen bedrijven, maatschappelijke partners, jongeren, netbeheerders en overheden. Adviezen van inwoners zijn meegenomen in de RES 1.0.

Overigens zijn we niet klaar als de RES 1.0 er ligt. Nieuwe inzichten en technieken blijven komen. Dat betekent dat we elke twee jaar samen met u weer een nieuwe RES maken; een 2.0, een 3.0 enzovoorts.

De samenwerking in de RES krijgt haar beslag in ambtelijke werkgroepen met medewerkers van de deelnemende organisaties. Bestuurlijk werken we samen in de Drentse energietafel (DET). De vergadering van het DET wordt voorbereid door een Regiegroep.

Op dit moment wordt gewerkt aan de uitvoering van RES 1.0 en ligt een document ter besluitvorming voor om te komen tot het opstellen van RES 2.0. Met het invullen van de doelstelling van 3,45 TWh is de onderlinge discussie in de RES Drenthe in rustig vaarwater gekomen. Aandachtpunten zijn het betrekken van bewoners in Drenthe en bewoners in de omgeving van (potentiële) wind en zon projecten.

De Drentse Energie Tafel (DET), heeft op 3 december 2020 de opdracht verstrekt aan de werkgroep elektriciteit om een visuele Routekaart RES en elektriciteitsnetwerk 2030 te ontwikkelen. Het doel van deze Routekaart is om de samenhang, planning en programmering tussen netinvesteringen en realisatie van hernieuwbare elektriciteitsopwekking op elkaar af te stemmen om de bijdrage richting 2030 tijdig te kunnen realiseren.

Achtergrondinformatie:

- RES 1.0 Drenthe
- Op weg naar RES 2.0
- Routekaart RES Drenthe

4. Transitievisie Warmte

Voor gemeenten en haar inwoners is de Transitievisie Warmte en de daaruit voorkomende Warmteplannen de komende jaren een onderwerp dat grote invloed gaat hebben. Zowel in de maatschappij als ook op de bestuurstafels. De provincie wil dit proces ondersteunen en jaagt het ook aan met initiatieven vanuit onder andere de Expeditie Energieneutraal gebouwde omgeving Drenthe. Het provinciale initiatief voor de warmtewissel heeft een aantal gemeenten er toe gebracht om zelf met gezamenlijke plannen te komen.

Achtergrondinformatie:

- Overzicht TVW per gemeente

5. Expeditie energieneutraal wonen – versnellingsteam overheden

Sinds 2016 werken de provincie en de Drentse gemeenten, woningcorporaties, particuliere woningbezitters, milieuorganisaties, marktpartijen, kennisinstellingen en de vereniging Stroomversnelling samen in 'Expeditie Energieneutraal Wonen in Drenthe 2040'. In een aantal versnellingsteams ontwikkelen we activiteiten en projecten. Het versnellingsteam gemeenten heeft in 2021 de mogelijkheden om samen op te trekken verkend. Hierbij is geconcludeerd dat de ambities groter zijn dan de mogelijkheden en prioriteren noodzakelijk is.

Achtergrondinformatie:

- Jaarplan 2021
- Evaluatie 2021 en inzet 2022

6. Monitoring

In 2021 is verkend in hoeverre de Drentse gemeenten samen willen optrekken om te komen tot een gemeenschappelijke monitoringstool. Er leek behoefte om verschillende ontwikkelingen rondom monitoring bij elkaar te brengen (datahuis provincie, monitoring RES, lokale plannen) en beschikbare data op een slimme manier te combineren

In het PHO EKM van 20 september 2021 is ingestemd met het voorstel om een gezamenlijke monitoringstool in Drenthe te verkennen.

Inmiddels heeft een eerste ambtelijk startgesprek plaatsgevonden. Het projectleiderschap wordt ingevuld vanuit het werkbureau RES (Kees Offringa). Gestreefd wordt om in het eerste half jaar 2022 een plan van aanpak voor te kunnen leggen.

7. Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

In 2020 bracht de VNG de Sectorale Routekaart Gemeenschappelijk Vastgoed naar buiten.

In deze staat de aanpak op hoofdlijnen beschreven hoe gemeenten op een kosteneffectieve manier kunnen toewerken naar het CO-2arm én aardgasvrij maken van het eigen maatschappelijk vastgoed. De routekaart bevat de aanpak voor gemeenten om in 30 jaar hun maatschappelijk vastgoed te verduurzamen.

Daarnaast kunnen provincies met de regeling specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed een ontzorgingsprogramma opstellen. De provincie Drenthe ontvangt hiervoor een Rijksbijdrage. Met het programma Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed krijgen eigenaren van klein maatschappelijk vastgoed van ervaren deskundigen gratis begeleiding en advies om tot een plan van aanpak te komen voor het verduurzamen van hun gebouw of gebouwen. De eigenaren kunnen ook ondersteuning krijgen bij het inrichten en organiseren van het verduurzamen van de gehele vastgoedportefeuille. Eigenaren van maatschappelijk vastgoed, die minstens één en maximaal tien gebouwen in bezit hebben, komen in aanmerking voor het programma Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed. De volgende partijen komen hiervoor in aanmerking:

- gemeenten met minder dan 25.000 inwoners (in Drenthe De Wolden en Westerveld);
- onderwijsinstellingen in het primair onderwijs die minstens één en maximaal tien gebouwen in bezit hebben. De onderwijsinstelling hoeft geen economisch eigenaar te zijn;
- onderwijsinstellingen in het voortgezet onderwijs die minstens één en maximaal vijf gebouwen in bezit hebben. De onderwijsinstelling hoeft geen economisch eigenaar te zijn;
- culturele instellingen met een ANBI-status, die minstens één en maximaal tien gebouwen in bezit hebben;
- -dorps- en buurthuizen;

- zorgaanbieders in de langdurige zorg die een WLZ-instelling zijn (Wet langdurig Zorg) die minstens één en maximaal tien gebouwen in bezit hebben;
- zorgaanbieders in de eerstelijnszorg (huisartsen, tandartsen, gezondheidscentra, etc).

De provincie Drenthe voert het programma Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed uit met financiële ondersteuning van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

We verwachten dat dit jaar het ministerie extra middelen beschikbaar stelt zodat gemeenten tot 50.000 inwoners ondersteuning kunnen krijgen.

8. Energietransitie agenda 2020 – 2023 provincie Drenthe

De agenda laat zien hoe de provincie Drenthe de energietransitie wil versnellen en waar Drenthe wil staan in 2030 en 2050. Drenthe wil in 2050 energieneutraal zijn. Dit houdt in dat net zoveel hernieuwbare energie wordt geproduceerd als wordt gebruikt om te wonen, leven en werken. In de agenda zijn de speerpunten uitgewerkt waarlangs de provincie wil werken aan deze ambitie: Gebouwde omgeving, MKB en industrie, Hernieuwbare energie, Energiesysteem van Drenthe en Communicatie. Met een energiefonds zijn middelen beschikbaar voor de financiering van projecten en leningen.

9. Drents Energie Loket

Het Drents Energieloket is een samenwerking tussen de 12 Drentse gemeenten, de provincie Drenthe, Bouwend Nederland, Techniek Nederland en de Natuur en Milieufederatie Drenthe, en is niet gelieerd aan bedrijven. Het is een initiatief dat sterk wordt gesteund vanuit het PHO EKM met onder andere een bestuurlijke stuurgroep. In deze samenwerking ontzorgen we de woningeigenaren met het verduurzamen van de woning richting energieneutraal.

Het DEL is een onafhankelijk loket voor particuliere woningeigenaren en gaat actief de boer op en geeft voorlichting onder andere via de campagnes 'Zon zoekt Drenth' en 'Haal de warmte in huis'.

Eind 2021 vierden we het 5-jarig jubileum van het Drents Energieloket en de voortzetting van deze samenwerking. Partijen tekenden de samenwerkingsovereenkomst 2022-2025. Voor deze periode werd het meerjarenperspectief opgesteld die ingaat op de ambities en doelen voor de komende vier jaar.

In september 2020 startte de campagne 'Haal de warmte in huis', opgezet ter uitvoering van de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) subsidie. Deze subsidie is bedoeld om huiseigenaren te stimuleren tot het nemen van kleine energiebesparende maatregelen in huis. Binnen de campagne konden huiseigenaren met een waardebon voor 50 euro energiebesparende maatregelen in huis halen, tot 200 euro terugkrijgen bij een upgrade van een Cv-installatie en meedoen aan allerlei acties.

Achtergrondinformatie

- Samenwerkingsovereenkomst Drents Energieloket 2022-2025
- Meerjarenperspectief Drentse Energieloket 2022-2025
- Boekje 5 jaar Drenst Energieloket

10. Gezamenlijke energie inkoop

Deelnemers (Provincie Drenthe, gemeenten Aa en Hunze, Assen, De Wolden, Emmen, Hoogeveen, Midden-Drenthe, Noordenveld en de Veiligheidsregio Drenthe) hebben aangegeven bij voorkeur duurzame energie in te willen kopen waarmee de regionale en gemeentelijke duurzaamheidsambities verwezenlijkt kunnen worden. Verscheidene gemeenten hebben aangegeven daarbij zoveel mogelijk energie duurzaam in te willen kopen dat is opgewekt in de eigen regio. Daarmee wil het collectief bovendien een stimulerende rol in de energietransitie

spelen en daarin een voorbeeldfunctie vervullen. Door het combineren van energie-inkoop en duurzame opwekking zal meer tijd in de aanbesteding gestoken moeten worden omdat deze complexer wordt. Aan de andere kant ligt het combineren voor de hand omdat beide onderwerpen nauw met elkaar verbonden zijn. Immers, de realisatie van regionaal opwekvermogen heeft gevolgen voor de omvang van de energie inkoop en vice versa.

Voor zover er aansluiting met de inkoop van elektriciteit is kunnen duurzaamheidsdoelstellingen als volgt worden samengevat:

Doelstellingen:

1. Inkoop van Duurzame Elektriciteit
2. Dat bijdraagt aan een CO2-neutrale organisatie
3. Waarbij zoveel mogelijk elektriciteit Regionaal wordt ingekocht

11. Regionaal Mobiliteitsplan

Het Klimaatakkoord kent een opgave voor de sector mobiliteit om te zorgen voor verminderen van de CO2 uitstoot. De afspraak is om in de regio te werken aan een maatregelenpakket, vastgelegd in het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP). De provincie Drenthe heeft de regierol van het Rijk gekregen om dit samen met gemeenten op te pakken. Het RMP 1.0 is het basisdocument en kader hoe we als regio samen aan de slag gaan met duurzame mobiliteit.

Achtergrondinformatie:

- RMP 1.0

12. Klimaatadaptatie

Doordat het klimaat verandert, zijn er meer weerextremen: hete zomers en hevige neerslag. Aanpassingen aan het veranderende klimaat, klimaatadaptatie, is een nationale opgave met een primair gebiedsgerichte en lokale uitwerking. Gemeenten hebben zich gecommitteerd om Nederland zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust te hebben ingericht in 2050 via het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptie.

Drenthe kent drie werkregio's:

- Noordelijke Vechtstromen
- Fluvius
- Groningen-Noord-Drenthe

Elke werkregio, bestaande uit gemeenten en waterschappen, werken aan de regionale klimaatadaptiestrategie of hebben deze inmiddels vastgesteld.

13. Circulaire Economie

Het noorden zet expliciet in op een circulaire economie. Het Noordelijk Innovatielab Circulaire Economie (NICE) is in het leven geroepen om deze transitie te helpen te versnellen. NICE is een samenwerkingsverband tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, de provincie en gemeenten.

De provincie Drenthe heeft de ambities, kaders en werkwijze verwoord in de Roadmap Circulaire Economie 2050.

Achtergrondinformatie:

- Roadmap Circulaire Economie 2050

14. Markerein

Markerein is een gemeentelijke samenwerking op het gebied van afval en grondstoffen. De Drentse gemeenten zetten daarbij gezamenlijk in op het verder terugdringen van het huishoudelijk restafval in Drenthe.

Eerder is afgesproken om de ambtelijke werkgroep Marerein te verbinden aan het PHO EKM.

Onafhankelijk voorzitter werkgroep Marekrein: Paul de Bruin.

Markerein komt nog met een eigen overdrachtsdocument/rapport.

VDG Portefeuille Sport

Het doel van dit document is om nieuwe wethouders inzicht te geven in de relevante onderwerpen die de afgelopen periode aan de orde zijn geweest binnen de portefeuille Sport.

Structuur:

De bestuurders Sport zoeken afstemming en samenwerking in het portefeuillehoudersoverleg Sport. De afgelopen periode is gemeente De Wolden – Roger de Groot (burgemeester) bestuurlijk voorzitter geweest van de portefeuille Sport (tot zijn vertrek – mei 2021). Het voorzitterschap is daarna overgenomen door Noordenveld – Klaas Smid.

Het ambtelijk overleg Sport dient ter voorbereiding van het PHO Sport en voor de ambtelijke afstemming.

VNG-commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs (hieronder valt het thema sport):

Drenthe is de afgelopen periode in deze commissie vertegenwoordigd geweest door Bert Wienen (raadslid gemeente Assen) en vanaf juli 2021 door Werner ten Kate, wethouder gemeente Hoogeveen.

Wanneer wenselijk kunnen de genoemde achtergronddocumenten opgevraagd worden bij het VDG-bureau – secretariaat@vdgdrenthe.nl.

1. Drenthe, Samen Gezond in Beweging

Bestuursopdracht:

In Drenthe wordt de afgelopen jaren al sterk regionaal samengewerkt op de thema's sport, bewegen, gezondheid en preventie. Om dit verder te versterken en te komen tot een vitaal en gezond Drenthe, is een gezamenlijke visie, integrale aanpak en regie vanuit gemeenten nodig. In 2020 werd middels de Bestuursopdracht Vitaal en Gezond Drenthe opdracht gegeven om twee ontwikkelingen bij elkaar te brengen (opdracht om te komen tot een meerjarenprogramma rondom preventie en rondom sport en bewegen, mede als vervolg op de uitgevoerde Regionale Sport Toekomst Verkenning, zie ook thema 2). De bestuursopdracht gaf de opdracht om te komen tot een integraal meerjarenprogramma rondom sport, bewegen, gezondheid en preventie.

De bestuursopdracht werd besproken en vastgesteld in het PHO Sport van 26 februari 2020 en het PHO G&W van 12 maart 2020.

Met deze integrale opdracht vanuit twee VDG portefeuilles, werd ook de net opgestarte themagroep Preventie (vanuit de portefeuille Gezondheid en Welzijn) uitgebreid met vertegenwoordiging vanuit VDG Sport en daarmee een integrale themagroep: de themagroep Sport en Preventie.

Meerjaren- en uitvoeringsprogramma Drenthe, Samen Gezond in Beweging 2021-2024:

De themagroep Sport en Preventie heeft de bestuursopdracht gekregen om te komen tot een meerjarenprogramma Sport en Preventie. Tijdens het PHO G&W op 1 oktober en het PHO Sport op 5 oktober 2020 werd ingestemd met het uitgewerkte meerjarenprogramma Drenthe, Samen Gezond in Beweging 2021-2024. Het meerjarenprogramma gaat in op de visie, uitgangspunten, ambities, thema's en doelen voor de komende jaren.

Beide PHO's gaven de themagroep de opdracht om het meerjarenprogramma te concretiseren middels een uitvoeringsprogramma. Samen met samenwerkingspartners is het uitvoeringsprogramma opgesteld. Het uitvoeringsprogramma beschrijft onder andere de verschillende projecten, programma's en activiteiten die bijdragen aan de ambities en doelen uit

het meerjarenprogramma. Daarnaast wordt er ingegaan op de gekozen aanpak om richting te geven aan de uitvoering.

De themagroep Sport en Preventie is verantwoordelijk voor de coördinatie van het uitvoeringsprogramma. Per jaar wordt extra gefocust op speerpunten. In 2021 en 2022 zijn de volgende thema's als speerpunten benoemd:

- Gezond Gewicht
- Middelengebruik

Governance:

Voor de uitvoering van het Meerjaren- en uitvoeringsprogramma is er behoefte aan verbinding en samenhang tussen verschillende ontwikkelingen, een overzichtelijke en efficiënte structuur en een bestuurlijk afstemmingsgremium. Vanuit de themagroep is in 2021 een advies rondom de governance uitgewerkt. Kern van het advies is om de themagroep uit te breiden met samenwerkingspartners en om verschillende overleggremia samen te voegen om te zorgen voor meer verbinding en vermindering van de bestuurlijke drukte. Per januari 2022 is gestart met de nieuwe governance.

Achtergronddocumenten:

- Bestuursopdracht Vitaal en Gezond Drenthe
- Meerjarenprogramma Drenthe, Samen Gezond in Beweging 2021-2024
- Uitvoeringsprogramma Drenthe, Samen Gezond in Beweging 2021-2024
- Advies governance Drenthe, Samen Gezond in Beweging
- Pamflet Preventie (overdracht)

2. Regionale Sport Toekomst Verkenning

In 2019 werd in Drenthe een Regionale Sporttoekomstverkenning uitgevoerd. Deze verkenning heeft de situatie ten aanzien van sport en bewegen in beeld gebracht. Op basis van deze informatie zijn er zes ambities geformuleerd ten aanzien van het bevorderen van de deelname aan sport- en bewegen en het versterken van de sportinfrastructuur in Drenthe. De input is meegenomen bij de opstelling van het meerjarenprogramma Drenthe, Samen Gezond in Beweging.

De RSTV leverde veel data op, te vinden op:

<https://www.sportenbewegenincijfers.nl/beleid/werken-met-data/pilot-Drenthe>.

Eveneens gepubliceerd bij het Trendbureau Drenthe: Sport en Bewegen

3. Drenthe Beweegt

Onderdeel van Drenthe, Samen Gezond in Beweging is het programma Drenthe Beweegt. De filosofie van dit programma is om samen de kracht van sport en bewegen te benutten om Drenthe nog beter te maken. Drenthe Beweegt is vanaf 2009 een samenwerking tussen de Drentse gemeenten en de provincie en andere partners (SportDrenthe, CMO STAMM, Drenthe College, GGD Drenthe, IVN, Topsport Noord, VNO NSW Noord). De gemeenten en de provincie zijn samen opdrachtgever. Opdrachtnemer is SportDrenthe.

Met de nieuwe governance Drenthe, Samen Gezond in Beweging heeft de eerdere council niet meer de formele rol als eindverantwoordelijke. Twee keer per jaar zal een partner-bijeenkomst met de samenwerkingspartners georganiseerd worden.

Drenthe Beweegt 2021-2024 zet in op de volgende thema's:

- Meedoen
- Gezond bewegen
- Natuur
- Sport

- Infrastructuur
- Leren en borgen

Vanuit Drenthe Beweegt start in 2022 het programma #Eenlevenlangbewegen, dat zicht richt op de 35% van de Drenten die graag willen bewegen, maar bij wie het nog niet lukt.

Programmamanager: Hans Derks

Achtergronddocumenten:

- Voorstel Drenthe Beweegt 2021-2024
- E-magazine #eenlevenlangbewegen

4. SportDrenthe

SportDrenthe is al sinds 1968 een organisatie die zelfstandig de belangen van de sport in de ruimste zin van het woord in de provincie Drenthe behartigt.

De missie van SportDrenthe is: 'met sport en bewegen Drenthe nog beter maken'. Samen met gemeenten, provincie, verenigingen, sportbonden en diverse andere organisaties willen we iedereen mee laten doen in een vitale samenleving. Sport en bewegen is hierbij essentieel; het heeft de kracht om burgers uit alle lagen van de bevolking letterlijk en figuurlijk in beweging te krijgen en te houden. Wij adviseren en ondersteunen organisaties bij de inzet van sport en bewegen.

SportDrenthe heeft haar organisatie zo ingericht dat het met de kracht van sport en bewegen een bijdrage kan leveren aan de maatschappelijke opgaves in Drenthe. Zij werken met hun teams (zowel provinciaal als lokaal (team buurtsportcoaches in verschillende Drentse gemeenten) aan:

- Een duurzame sport- en beweeginfrastructuur;
- Sport en bewegen voor iedereen bereikbaar en mogelijk maken;
- Vitale sportverenigingen en sportclubs;
- Sportieve evenementen en sportief recreatief aanbod voor de Drent en de toerist.
- Drenthe Beweegt (zie uitleg bij 3).

Opdrachtgevers: provincie Drenthe en Drentse gemeenten

Directeur-bestuurder: Mieke Zijl

Meer informatie: www.sportdrenthe.nl.

5. Inzet provincie

De provincie Drenthe speelt graag een rol in het stimuleren van sport en bewegen, zo ook opgenomen in het coalitieakkoord 2019-2023. Dit onder ander door:

- Opdrachtgever programma Drenthe Beweegt, samen met gemeenten
- Ondersteuning en stimulering gehandicaptensport
- Ondersteuning bijzondere sportvoorzieningen van provinciale betekenis
- Stimulering door inrichting buitengebied
- Ondersteuning netwerk en paden in het buitengebied
- Ondersteuning topsportevenementen en sportevenementen.

Portefeuillehouder Sport: gedeputeerde Henk Brink.

6. JOGG

Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) streeft naar een leefstijltransitie van ongezond naar gezond leven. Samen met gemeenten, landelijke partijen en professionals wordt gestreefd naar een samenleving waarin de omgeving verleidt tot gezond gedrag. De JOGG-aanpak richt zich op alle kinderen en jongeren in Nederland van 0 t/m 19 jaar.

Alle Drentse gemeenten zijn JOGG-gemeente. Elke gemeente heeft een JOGG-regisseur die uitvoering geeft aan de JOGG-doelstellingen. De regiocoördinatie is belegd bij Drenthe Gezond (onderdeel Drenthe, Samen Gezond in Beweging).

Per 2021 is de jaarlijkse bijdrage van gemeenten aan het landelijke JOGG-bureau afgeschaft.

Meer informatie: jogg.nl.

7. Sportmonitor

Gemeenten en provincie vinden het belangrijk om inzichtelijk te maken wat sport en bewegen doet. Door Trendbureau Drenthe en SportDrenthe wordt de Sportmonitor Drenthe opgesteld. Deze is beschikbaar vanaf begin 2022. De sportmonitor brengt bestaande kennis samen met de meest actuele cijfers en ontwikkelingen.

8. Lokale sportakkoorden

In juni 2018 ondertekende minister Bruins samen met een groot netwerk uit de sport, gemeenten en maatschappelijke partners het eerste Nationale Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'. Met als doel om de sport in Nederland verder te versterken en de kracht van sport beter te benutten voor een vitale en sociale omgeving. In navolging op het sportakkoord volgt in november 2018 ook het Nationale Preventieakkoord 'Naar een gezond Nederland'. Gemeenten werden opgeroepen tot het vormgeven van lokale sportakkoorden.

Elke Drentse gemeente heeft een lokaal sportakkoord opgesteld. Sommige gemeenten in samenhang met een preventieakkoord. Een overzicht van de Drentse sportakkoorden is op de website van SportDrenthe te vinden.

9. Sportgala

Jaarlijks wordt het Drents Sportgala georganiseerd door SportDrenthe, in samenwerking met de provincie en gemeenten. Gemeenten leveren de kandidaten aan voor het sportgala.

De locatie van het Drents Sportgala rouleert tussen de drie host cities (Emmen, Hoogeveen en Assen). Gemeenten en provincie doen een jaarlijkse bijdrage aan dit Sportgala

In 2021/2022 is een voorstel uitgewerkt over de toekomst en organisatie van het Sportgala Drenthe (bespreking PHO Sport 10 februari 2022).

10. Nationale Sportweek – afspraken NOC*NSF

Elk jaar wordt de NOC*NSF Nationale Sportweek georganiseerd. Doel is om zo veel mogelijk mensen te inspireren om een leven lang te genieten van plezier van sport. Elk jaar zijn er landelijk een aantal host cities. De afgelopen jaren zijn hierover afspraken gemaakt tussen NOC*NSF en Drenthe. De afgelopen drie jaar is het host cityschap ingevuld door:

- 2021: Coevorden
- 2020: Emmen
- 2019: Assen

Drenthe Beweegt speelde hierin een coördinerende rol en zorgde voor de boven lokale verbinding.

Op dit moment worden er gesprekken gevoerd over de komende jaren.

11. European Community of Sports 2019

In 2019 werd Drenthe uitgeroepen tot beste sportregio van het jaar.

Meer informatie: <https://drenthe-beweegt.nl/cos2019/>

12. VSG

De Vereniging Sport en Gemeenten is een landelijke organisatie en bestaat uit een landelijk bestuur, 27 regio's en de daarbij behorende platforms VSG-Noord, VSG-Oost, VSG-Zuid en VSG-West. De VSG ondersteunt gemeenten bij de integrale vormgeving, ontwikkeling en uitvoering van sportbeleid en accommodatievraagstukken.

De regioadviseur (Jaco Zandhuis) van de regio Noord schuift vast aan bij het ambtelijk overleg Sport.

Meer informatie: www.sportengemeenten.nl

13. Organisatie en financiering van de sport

Het ministerie van VWS, NOC*NSF en de Vereniging Sport en Gemeenten (de partners van het Sportakkoord) vroegen de Nederlandse Sportraad om een analyse van de organisatie en financiering van de sport en om advies richting de toekomst. Op 19 november 2020 heeft NLsportraad het adviesrapport 'De opstelling op het speelveld' aangeboden.

Tijdens het PHO Sport van 30 september 2021 heeft secretaris van de NLsportraad, Mariëtte van der Voet, het advies gepresenteerd.

Op 25 november 2021 stuurde staatssecretaris Blokhuis de brief 'verdiepingsslag advies opstelling op het speelveld' naar de Tweed Kamer. De verdiepingsslag ten behoeve van het toekomstig sportbeleid en een mogelijke sportwet bestaat uit een voorbereidingsfase, een serie thematische bijeenkomsten en een analysefase. De analyse vindt plaats in de periode mei-juni 2022.

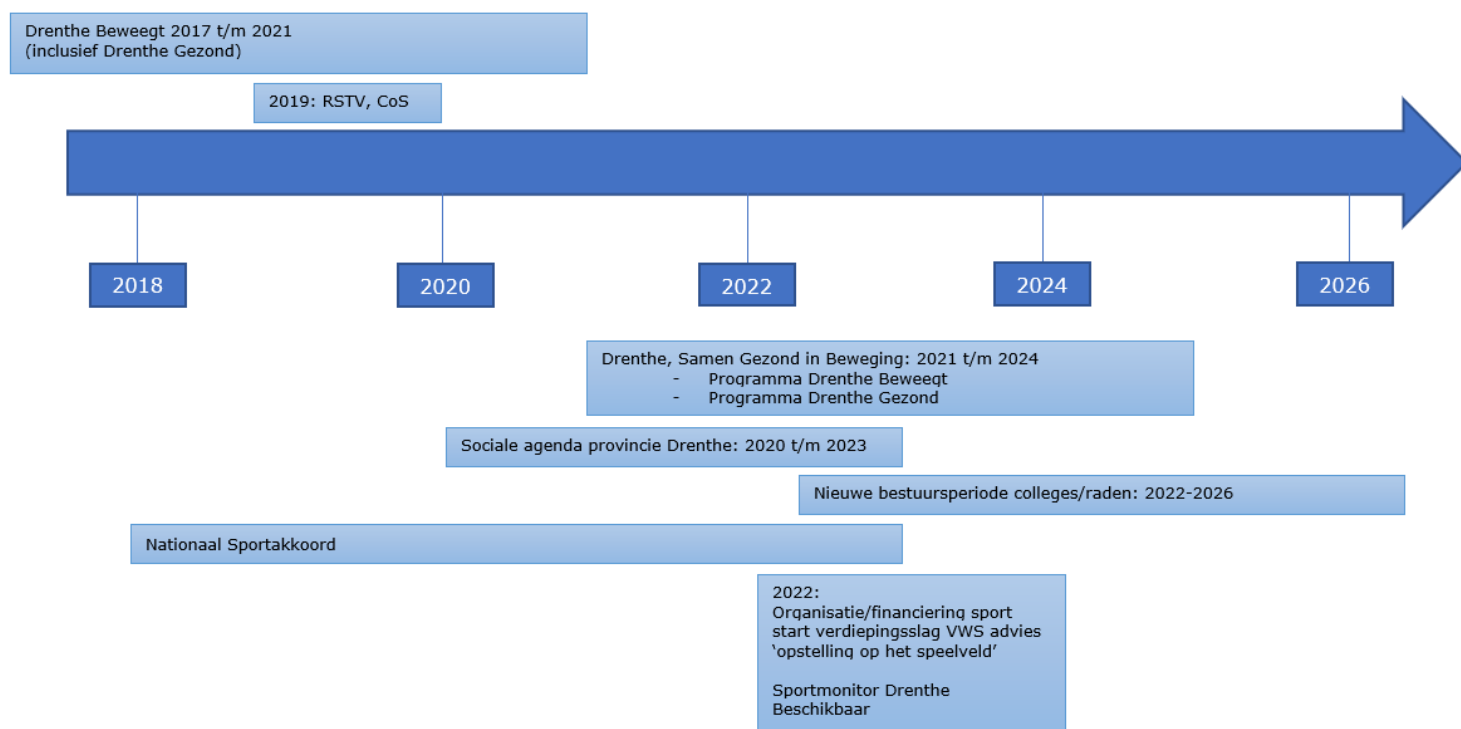
Vereniging Sport en Gemeenten en VNG hebben het initiatief genomen tot het instellen van een 'VNG Expertiseteam Toekomst Sportbeleid'.

In het PHO is afgesproken dat na de verkiezingen een brede bijeenkomst over dit proces wordt georganiseerd in Drenthe.

14. Corona

Tijdens de coronapandemie is veel afstemming binnen het PHO gezocht over de maatregelen rondom sport en bewegen. Onder andere werd een gezamenlijk Drents protocol uitgewerkt voor sportactiviteiten zodat een eenduidige lijn in Drenthe werd gehanteerd en gecommuniceerd (april 2020). Het protocol is meerdere keren bij versoepelingen en verscherpingen geactualiseerd en aangepast.

Bijlage 1: tijdlijn portefeuille Sport

VDG Portefeuille Financiën

Inhoud

1.	Financiële positie Drentse gemeenten 2022.....	56
1.1	Tekorten nemen af, uitdagingen worden groter.....	56
1.2	Regionale verschillen zijn groter dan ooit.....	56
1.3	Begroten blijkt dus lastig.....	56
1.4	Conclusies en aanbevelingen	57
2.	Gemeentefonds.....	58
2.1	Algemeen.....	58
2.2	Herijking gemeentefonds	58
2.3	Omvang van het gemeentefonds	58
2.4	Brede koppeling rijksuitgaven met gemeentefonds	59
2.5	Zaken die spelen met betrekking tot het gemeentefonds.....	59
2.6	Jeugdzorg.....	59
2.7	Opschalingskorting	59
2.8	Nieuwe financieringsmethodiek voor medeoverheden	60
2.9	Omvang gemeentefonds inclusief Regeerakkoord Kabinet Rutte IV	60
2.10	Specifieke middelen Startnota Rutte IV	61
3.	Sociaal domein	62
3.1.	BUIG.....	62
3.2.	Abonnementstarief	62
3.3.	Jeugdzorg en hervormingsagenda.....	63
3.4.	Arbeidsmarkt, schulden en armoede	64
4.	Fysiek domein.....	65
4.1	Omgevingswet.....	65
4.2	Wonen	65
4.3	Verduurzamen vastgoed	65
4.4	Klimaatakkoord	66
5.	Corona	66
	Toelichting bijlage 'Uitkomsten financiële stresstest Drentse gemeenten'	67

1. Financiële positie Drentse gemeenten 2022

Op 18 januari jl. kopte RTV Drenthe 'Drentse gemeenten scoren financieel een voldoende'. Volgens BDO Accountants & Adviseurs (BDO) scoren alle Drentse gemeenten een voldoende. De Wolden krijgt een 10, Midden-Drenthe, Coevorden en Tynaarlo krijgen allen een 9. De overige Drentse gemeenten scoren een 7 of een 8. De gemeenten Meppel en Emmen (was een 5) krijgen met een 6 het laagste rapportcijfer binnen Drenthe. Hoe hoger het rapportcijfer, hoe gezonder de financiële positie van een gemeente. In de bijlage 'Uitkomsten financiële stresstest Drentse gemeenten van BDO' kunt u de uitkomsten raadplegen.

1.1 Tekorten nemen af, uitdagingen worden groter

Dit blijkt uit de zogenoemde *Benchmark Nederlandse Gemeenten* van BDO, dat nu voor de vierde keer op rij de jaarrekeningen en begrotingen van alle gemeenten heeft doorgespiet om inzicht te bieden in hun financiële positie. De tekorten van gemeenten nemen gemiddeld weliswaar af, maar de taken worden talrijker en duurder. Bovendien is de financiële positie van gemeenten in 2020 cosmetisch opgekalefaterd door incidentele meevallers: een miljard coronasteun vanuit het rijk, een incidentele rijksbijdrage van een miljard voor de jeugdzorg, en dan was er nog een handvol gemeenten die profiteerden van de verkoop van hun aandelen in Eneco.

- Incidentele voordelen maskeren structurele problematiek
- Grote maatschappelijke opgaven vragen om vertrouwen tussen rijk en gemeenten
- Verschraving voorzieningen door afname investeringen van gemeenten
- Gemeenten verwachten gezamenlijk tekort van € 1 miljard euro

1.2 Regionale verschillen zijn groter dan ooit

35 procent van de gemeenten heeft een tekort, ondanks de extra steun voor corona en jeugdzorg. In totaal zijn er 230 gemeenten die een gezamenlijk overschot hebben van € 5,1 miljard. 125 gemeenten schreven in 2020 rode cijfers, voor een totaal aan € 509 miljoen.

Overschotten zijn er met name in de provincies Zuid-Holland (dankzij de Eneco-aandelen), Flevoland en Zeeland. Tekorten doen zich vooral voor in Utrecht, *Drenthe* en Limburg. Veel structurele problemen, waaronder de tekorten in het sociaal domein, zijn nog altijd actueel.

De gemiddelde solvabiliteit, het financiële kengetal voor de mate waarin gemeenten in staat zijn om aan hun financiële verplichtingen te voldoen, krabbelde na jaren van daling in 2020 weer iets op dankzij incidentele financiële meevallers. Toch heeft nog steeds één op de vijf gemeenten een solvabiliteit onder de kritische grens van 20%.

Het weerstandsvermogen laat zien in hoeverre er voldoende buffers zijn om mogelijke tegenvallers en risico's op te vangen. Zo'n 8% van de gemeenten geeft aan dat de buffers niet toereikend zijn voor het opvangen van mogelijke tegenvallers.

1.3 Begroten blijkt dus lastig

Naast de gerapporteerde cijfers over 2020 analyseerde BDO voor dit rapport ook de begrotingen 2022 van alle gemeenten. Die vertonen een somber beeld. Maar liefst 208 gemeenten verwachten over 2022 een tekort, 132 gemeenten gaan uit van een overschot in 2022. Per saldo verwachten gemeenten voor 2022 een tekort van € 1,0 miljard.

De verwachte tekorten per inwoner per provincie flink van elkaar verschillen. Zo verwachten gemeenten in de provincie Zuid-Holland een tekort per inwoner van maar liefst € 140, terwijl gemeenten in *Drenthe* uitgaan van een overschot per inwoner van € 19.

Dit leidt ertoe dat de solvabiliteit van gemeenten met gemiddeld 4% afneemt. De grootste daling is begroot bij gemeenten in de provincies Zuid-Holland, Limburg, Noord-Brabant, Zeeland, Gelderland en *Drenthe* (-5%). Ook verwachten gemeenten fors meer schulden te moeten maken, gemiddeld 18%.

BDO constateert op basis van de cijfers en een recente publicatie van het VNG dat gemeentelijke investeringen in wegen, scholen en andere voorzieningen de afgelopen twee jaar afnamen. Dit houdt zonder twijfel verband met de financiële tekorten van de afgelopen jaren en de hierdoor noodzakelijke bezuinigingen die gemeenten hebben doorgevoerd. Dat wordt nog extra versterkt door de impact van corona. Dit alles heeft een verschralend effect op de voorzieningen en het lokaal bestuur van de gemeenten.

Grote maatschappelijke opgaven ondergraven financieel herstel. Gemeenten hebben een overvolle 'to-dolijst': de verduurzaming van de leefomgeving, de digitalisering van de samenleving, het woningtekort, de jeugdzorg & WMO de Omgevingswet en de nasleep van de coronacrisis. Het prille financieel herstel staat hierdoor stevig onder druk. De al moeizame relatie met het rijk dreigt zo verder te verslechteren. Het vertrouwen en het onderling onbegrip moet terug tussen rijk en gemeenten.

1.4 Conclusies en aanbevelingen

BDO een aantal conclusies en aanbevelingen opgenomen. BDO geeft aan dat, men helaas moet constateren dat onder de streep - ondanks meevallende cijfers – de conclusies evenals vorig jaar reden tot zorg bieden. Daarbij zijn de uitdagingen groter dan ooit, zoals ook blijkt uit het regeerakkoord. Het is aan het rijk en de gemeenten hier oplossingen voor te zoeken.

Belangrijkste conclusies

- Incidentele voordelen maskeren onderliggende problemen
- Begrotingen van gemeenten onvoldoende voorspelbaar
- Investerings van gemeenten blijven achter
- Roep om investeringen in woningbouw neemt toe, maar is niet zichtbaar in jaarrekeningen
- Sociaal domein drukt zwaarder dan ooit op de jaarrekening
- Gemeentelijke belastingen zijn gestegen om tekorten terug te dringen

Belangrijkste aanbevelingen

- Overheden hebben een lange termijnvisie nodig en stabiliteit vanuit het rijk
- Gemeenten moeten kritisch zijn over het accepteren van opgaven
- Herijk de manier waarop gemeenten worden gefinancierd
- Weerbaarheid en wendbaarheid vergroten
- De energietransitie vraagt om een gezamenlijke aanpak
- Toenemende digitalisering en uitbreidend takenpakket vragen om een bedrijfsmatig fundament

Bronvermelding:

- BDO Benchmark Nederlandse gemeenten 2022 (publicatie 18 januari 2022)
- RTV Drenthe (publicatie 18-1-2022)

2. Gemeentefonds

2.1 Algemeen

De uitkering uit het gemeentefonds is voor gemeenten de belangrijkste inkomstenbron. De uitkering is in principe vrij besteedbaar waarbij ook sprake is van medebewind. Denk hier aan de inkomsten op het gebied van jeugdzorg en de Wmo.

Als uitgangspunt geldt dat gemeenten die uitkering uit het gemeentefonds ontvangen die nodig is voor de uitvoering van haar taken. Deze vindt zijn grondslag in artikel 2 van de financiële verhoudingswet en artikel 108 lid 3 van de gemeentewet.

2.2 Herijking gemeentefonds

De uitkering aan gemeenten uit het gemeentefonds vindt plaats op basis van een verdeelmodel. Het huidige verdeelmodel is verouderd en past niet meer bij de huidige ontwikkelingen in de maatschappij. Daarnaast zijn de huidige parameters niet altijd eenvoudig te volgen. Met deze wetenschap heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in 2018 opdracht gegeven om een nieuw model in te voeren. In eerste instantie was de invoering voorzien in 2021. Als gevolg van langdurig onderzoek en onevenwichtigheden is deze invoering uitgesteld naar 2023.

Het laatste advies van de Raad Openbaar Bestuur heeft op het meest actuele model kritiek. Deze kritiek is de reden waarom de VNG in een resolutie heeft aangegeven dat eerst de punten die uit het advies van de ROB moeten worden opgelost alvorens wordt ingestemd met de invoering. Of de invoering van dit nieuwe model per begrotingsjaar 2023 zal ingaan is op moment nog niet bekend. De verwachting is dat de minister van BZK binnenkort een besluit zal nemen.

2.3 Omvang van het gemeentefonds

Het gemeentefonds bestaat uit twee delen. Een algemeen deel en een specifiek deel. Het algemene deel wordt uitgekeerd via de Algemene Uitkering en het specifieke deel middels Decentralisatie -en Integratieuitkeringen. Elke gemeente ontvangt een algemene uitkering. Of een gemeente ook Decentralisatie- en/of Integratieuitkeringen ontvangt is afhankelijk van de specifieke omstandigheden in die gemeente. Op basis van de laatstverschenen circulaire over het gemeentefonds (december 2021) is in onderstaand overzicht de omvang voor de twee hierboven genoemde onderdelen weergegeven:

Tabel 1 Omvang gemeentefonds (decembercircular 2021)

Bedragen x € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene uitkering	30.674	29.334	29.905	30.773	31.801
Decentralisatie en integratie uitkeringen	5.126	4.949	4.896	4.830	4.778
Totaal gemeentefonds	35.800	34.283	34.801	35.603	36.579

Opmerkingen:

1. In de bovenstaande bedragen is nog geen rekening gehouden met het regeerakkoord Kabinet Rutte IV
2. Het team Financiën van uw gemeente kan u informeren over het jaarlijkse bedrag aan algemene uitkering en de jaarlijkse specifieke uitkeringen.

2.4 Brede koppeling rijksuitgaven met gemeentefonds

De brede koppeling rijksuitgaven met het gemeentefonds wordt ook wel de 'samen de trap op- trap af methode' genoemd. Dit houdt in dat als het rijk meer of minder geld uitgeeft dan heeft dit ook gevolgen voor de omvang van het gemeentefonds. Een algemene vuistregel is: als het rijk € 1,0 miljard meer uitgeeft dan groeit de omvang van het gemeentefonds met € 100 miljoen. Als het rijk minder uitgeeft dan leidt dit tot een lagere algemene uitkering. Gedurende deze kabinetsperiode zal deze systematiek in stand blijven (zie ook opmerking bij onderdeel regeerakkoord). Of deze ook daarna blijft is afhankelijk van de in het regeerakkoord opgenomen doelstelling om te komen tot een nieuwe financieringsmethodiek voor de medeoverheden. We komen op dit voornemen verderop in dit document nog op terug (zie paragraaf nieuwe financieringssystematiek).

2.5 Zaken die spelen met betrekking tot het gemeentefonds

Het overgrote deel van de gemeenten hebben de afgelopen jaren problemen gehad met het sluitend krijgen van de begroting. Bij de overdracht van de rijkstaken naar de gemeenten is een korting toegepast van € 450 miljoen op de jeugdzorg en in 2020 is het Wmo abonnementstarief zonder compensatie ingevoerd. Daarnaast stegen de kosten in het sociaal domein sterker dan de ontvangsten via de algemene uitkering. Daarnaast had de Rijksoverheid het plan om in het kader van de versterking van de bestuurskracht gemeenten te vormen van meer dan 100.000 inwoners. Tegelijkertijd met dit plan is ook een efficiencykorting doorgevoerd. Deze korting wordt de opschalingskorting genoemd.

2.6 Jeugdzorg

Sinds de overdracht van de taken jeugdzorg aan gemeenten speelt de ontwikkeling van de kosten gemeenten parten. De gemeenten hebben de afgelopen jaren in gesprekken met de minister van VWS aangegeven dat er een hoger budget nodig is om de uitvoering van de wet adequaat vorm te geven. In 2021 heeft de VNG daarom arbitrage ingeroepen. De uitkomst van deze arbitrage is dat gemeenten door de Commissie van Wijzen in het gelijk gesteld zijn. Deze uitspraak is gebaseerd op artikel 2 FVW en artikel 108 lid 3 van de gemeentewet. Het demissionaire Kabinet Rutter III heeft daarom voor 2022 éénmalig geld beschikbaar gesteld. In het regeerakkoord van het nieuwe Kabinet Rutte IV is invulling gegeven aan de uitspraak van de Commissie van Wijzen door nu structurele middelen op te nemen. In het onderdeel jeugdzorg gaan wij hier verder op in.

2.7 Opschalingskorting

De invulling van het oorspronkelijk plan om te komen tot de vorming van 100.000+ gemeenten is al door het Kabinet Rutte III als niet haalbaar beschouwd. Echter de taakstelling van uiteindelijk € 975 miljoen bleef. De afgelopen jaren heeft de VNG steeds aangegeven dat met het vervallen van dit ook deze korting van tafel moest komen te

vervallen. In het kader van de coronacrisis heeft het kabinet besloten deze korting tot en met 2022 te bevriezen op het niveau van € 300 miljoen. In het al eerdergenoemde nieuwe regeerakkoord wordt de verdere oploop naar € 975 miljoen tot en met 2025 bevroren. Hierdoor krijgen gemeenten oplopend naar 2025 € 675 miljoen extra. Of en in hoeverre de opschalingskorting ook na 2025 zal worden afgeschaft zal mede afhangen van de in het volgende onderdeel genoemde financieringssystematiek.

2.8 Nieuwe financieringsmethodiek voor medeoverheden

In het regeerakkoord Rutte IV is een passage opgenomen om te komen tot een stabielere financiering en autonomie voor de medeoverheden te vergroten. Daartoe wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB in de beschouwing betrokken. Of hierin ook de opschalingskorting wordt betrokken is op dit moment niet aan te geven. Daarnaast is niet duidelijk of en in welke mate dit gevolgen heeft voor de invoering van de al eerdergenoemde herijking van het gemeentefonds.

2.9 Omvang gemeentefonds inclusief Regeerakkoord Kabinet Rutte IV

Op basis van de voorlopige startnota Kabinet Rutte IV is een inschatting opgesteld van de middelen die worden toegevoegd aan het gemeentefonds. De definitieve invulling zal plaatsvinden bij de Rijksvoorjaarsnota 2022 en voor gemeenten zijn beslag krijgen in de meicirculaire 2022. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het ministerie van BZK op dit moment overweegt om in een eerder stadium informatie te publiceren in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen zodat deze kan worden betrokken bij de collegeonderhandelingen. In onderstaand overzicht hebben wij de additionele middelen uit het regeerakkoord die betrekking hebben op het gemeentefonds in beeld gebracht.

Tabel 2 Ontwikkeling gemeentefonds inclusief startnota Kabinet Rutte IV

Bedragen x € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025	2026
Gemeentefonds decembercirculaire 2021	35.800	34.283	34.801	35.603	36.579
Regeerakkoord Rutte IV					
Accres	598	1.088	1.800	2.018	840
Korting wbi		-/-100	-/-100	-/-100	
Korting volkshuisvesting		-/-150	-/-150	-/-150	
Opschalingskorting	0	400	535	675	0
Jeugdzorg cf. arbitrage en hervormingsagenda		1.454	1.365	1.258	867
Jeugdzorg taakstelling Rutte IV			-/- 100	-/- 500	-/-500
WMO		-/-10	-/-15	-/-110	-/-111
Invoering omgevingswet	150	110	70	80	0
Invoering wkb	30	10	10	10	0
Totaal regeerakkoord Rutte IV	778	2.802	3.415	3.181	1.095
Verwachte stand gemeentefonds	36.578	37.085	38.216	38.784	37.675

2.10 Specifieke middelen Startnota Rutte IV

Naast de algemene middelen is in het regeerakkoord ook sprake van specifieke middelen. Op welke wijze deze beschikbaar komen is op dit moment nog niet bekend. De verwachting is dat de meicirculaire 2022 daar meer duidelijkheid over verschaft. In onderstaande tabel zijn de macrobedragen weergegeven en worden verderop nader toegelicht.

Tabel 3 Specifieke middelen startnota Kabinet Rutte IV

Bedragen x € 1,0 miljoen	2022	2023	2024	2025	2026
Uitvoeringskosten Klimaat	73	300	500	800	800
Nationaal isolatieprogramma*			180	360	562
Verduurzamen maatschappelijk Vastgoed**			100	330	464
Regiodeals	50	250	300	300	0
Envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden	100	250	500	500	500
Dak en thuislozen	65	65	65	65	65
Dienstverlening/WAU/ICT	200	600	600	600	600
Ondermijning		40	80	100	100
Infra onderhoud mobiliteitsfonds***	75	350	875	1.150	1.125
Ontsluiting nieuwe woningen MF****	0	900	1.000	1.000	800

*Voor 2022 t/m 2024 is voor gemeenten boven op de bestaande ISDE en SEEH-subsidies een bedrag beschikbaar van € 145,5 miljoen. De uitkeringsvorm aan de gemeenten loopt via specifieke uitkeringen. De gemeentelijke aanpak kan worden vormgegeven als onderdeel van de wijkaanpak of via een contingenten- /woningtypeaanpak, die door lokale of regionale marktpartijen wordt aangeboden. Verder kunnen gemeentemiddelen gericht inzetten voor lage inkomens (kwetsbare buurten) – dit is een selectiecriteria – en slecht geïsoleerde woningen. Dit kan bijvoorbeeld via vouchers. Gemeenten kunnen ervoor kiezen de vouchers in te zetten in wijken waar (vooral) lage inkomens wonen. De in bovenstaande tabel genoemde bedragen zijn aanvullend en loopt op tot in totaal € 3,35 miljard in 2030.

**De middelen komen beschikbaar via een subsidieregeling en beoogt de eigenaren van maatschappelijk vastgoed tegemoet te komen in de kosten waarbij het energetisch renoveren of verduurzamen op natuurlijke momenten centraal staat. Voor 2022 t/m 2024 is hier € 358,7 miljoen beschikbaar. Wanneer en op welke wijze een beroep kan worden gedaan is op dit moment nog niet bekend. Het Ministerie van BZK en de Ministeries van OCW en VWS bereiden een nieuwe generieke subsidieregeling voor. De in bovenstaande tabel genoemde bedragen zijn aanvullend en loopt op tot in totaal € 2,75 miljard in 2030.

*** Alleen voor Rijk infra; onduidelijk is of deze middelen ook voor infra bij medeoverheden bedoeld zijn

**** In afstemming met de provincie

3. Sociaal domein

3.1. BUIG

Gemeenten krijgen een budget van het rijk om de bijstandsuitkeringen te betalen. Het bijstandsbudget (officieel: de gebundelde uitkering, maar ook bekend als Macrobudget BUIG) is bedoeld voor de reguliere bijstandsuitkeringen, maar ook voor de uitkeringen in het kader van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ) en het levensonderhoud voor startende ondernemers (Besluit bijstandverlening zelfstandigen, BBZ). Daarnaast is het budget bedoeld om de loonkostensubsidies in het kader van de Participatiewet te betalen.

Het macrobudget wordt volgens een verdeelmodel over gemeenten verdeeld. Gemeenten met meer dan 40 duizend inwoners vallen volledig onder het objectieve verdeelmodel. Bij gemeenten die objectief verdeeld worden, wordt op basis van objectieve factoren geschat wat gemeenten zullen uitgeven aan uitkeringen. Zo'n objectieve factor is bijvoorbeeld het aantal lager opgeleiden woonachtig in de gemeente.

Gemeenten met minder dan 15 duizend inwoners vallen onder het historische verdeelmodel. Een historisch verdeelmodel houdt in dat de gemeenten een aandeel krijgen van het macrobudget dat is gebaseerd op hun aandeel in de bijstandsuitgaven bijstandsvolume van twee jaar geleden.

Gemeenten met 15 tot 40 duizend inwoners krijgen hun budget verdeeld op basis van een gemixt verdeelmodel; zij krijgen een deel historisch vergoed en een deel objectief. Er wordt bij de verdeling gekeken naar de kans op bijstand en loonkostensubsidie in een gemeente en de geschatte prijs van een uitkering in een gemeente. Het budget voor dak- en thuislozen en instellingsbewoners wordt historisch verdeeld.

Jaarlijks vindt er onderhoud plaats aan het verdeelmodel. Het model voor 2021 is herschat op basis van meer actuele gegevens. Vervolgens is voor alle gemeenten opnieuw bekeken welk aandeel zij krijgen vanuit het landelijke budget.

Als de objectief verdeelde rijksmiddelen niet geheel worden besteed mag een gemeente dit voordeel behouden. Het werkt ook de andere kant. Tekort op het budget moet een gemeente zelf opvangen. Gemeenten met een tekort boven een bepaalde drempel (7,5%) kunnen een beroep doen op een vangnetregeling.

3.2. Abonnementstarief

Het nieuwe abonnementstarief in de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) houdt in dat mensen met een Wmo-voorziening een inkomensafhankelijke eigen bijdrage van € 19 per maand betalen. Voorheen was er sprake van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage die in veel gevallen fors hoger uitpakt dan de € 19.

Het nieuwe abonnementstarief zorgt in veel gemeenten voor grote kostenoverschrijdingen op de begroting. Omdat het voor veel mensen met een zorgindicatie ineens veel goedkoper is geworden om gebruik te maken van huishoudelijke hulp of een scootmobiel vanuit de Wmo, zien gemeenten een aanzuigend effect.

Gemeenten hebben een lobby gevoerd richting het rijk om de extra kosten gecompenseerd te krijgen. Ook is het advies dat er een afgewogen eigenbijdrageregeling komen, waarin inwoners naar draagkracht betalen voor de ondersteuning die ze nodig hebben.

In het regeerakkoord is het volgende aangegeven. Om met de stijgende hulpvraag hulp en ondersteuning beschikbaar te houden, moet er een eerlijkere eigen bijdrage voor *huishoudelijke hulp* komen. Hiervoor gaan landelijke normen gelden. Daarbij is oog voor de betaalbaarheid van lage- en middeninkomens. De invoering van deze eigen bijdrage leidt vanaf 2025 tot een korting in het gemeentefonds van €95 mln. per jaar.

Het vermoeden is dat het rijk hierbij veronderstelt dat dit bedrag door gemeenten wordt terugverdiend door inkomsten uit eigen bijdragen en lagere kosten van huishoudelijke hulp. De maatregel lijkt een reactie op de door

het vorige kabinet aangekondigde beheersmaatregelen om de aanhoudende instroom tegen te gaan. De aanhoudende lobby vanuit de VNG/G40 heeft hieraan bijgedragen.

3.3. Jeugdzorg en hervormingsagenda

Zoals bekend is er op verzoek van de VNG-onderzoek gedaan naar de tekorten op jeugdhulp. Een Commissie van Wijzen heeft op basis van het onderzoek bepaald dat het tekort een bedrag van € 1,8 miljard structureel is. De commissie heeft bepaald dat gemeenten voor dit bedrag gecompenseerd moeten worden. Deze compensatie bestaat enerzijds uit extra middelen vanuit het rijk en anderzijds uit te realiseren besparingen door aanpassingen binnen het stelsel. De extra rijksmiddelen zijn een aflopende reeks en de te realiseren besparingen zijn een oplopende reeks. De VNG en het rijk zijn het eens over deze te realiseren besparingen. Deze besparingen moeten door middel van een zogenaamde Hervormingsagenda vorm worden gegeven.

Tabel 4 Extra middelen jeugdzorg

x € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025	2026
Rijksmiddelen	al ontv.	1.454	1.365	1.258	867
Besparingen	214	374	463	570	961
	214	1.828	1.828	1.828	1.828

In het regeerakkoord komen nu in lijn met de uitspraak van de Commissie van Wijzen de extra rijksmiddelen vanaf 2023 beschikbaar. Over 2022 hebben we deze al ontvangen. Vanaf 2024 wil het kabinet echter vanuit de hervormingsagenda Jeugd extra beleidsmaatregelen nemen. Er wordt gedacht aan een mogelijke combinatie van het normeren van de behandelduur en een eigen bijdrage. Daarnaast spreekt men van inzet op het voorkomen van zwaardere (jeugd)zorg door realisatie van goede, tijdige en passende jeugdzorg, met een belangrijke rol voor de eigen omgeving. Hierbij moet worden afgebakend wat onder jeugdzorg verstaan wordt, en moeten gemeenten in staat worden gesteld dit te leveren. Gespecialiseerde jeugdzorg (waaronder jeugd-GGZ) wordt centraler ingekocht en de jeugdbeschermingsketen verbeterd. Onder aan de streep betekent dit een extra korting van €500 miljoen euro op het budget voor uitvoering van de Jeugdwet voor gemeenten. De totale beoogde besparing wordt daarmee ongeveer €1,5 miljard.

Tabel 5 Extra middelen jeugdzorg (zie ook tabel 2 gemeentefonds)

x € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025	2026
Rijksmiddelen	al ontv.	1.454	1.265	758	367
Besparingen	214	374	563	1.070	1.461
	214	1.828	1.828	1.828	1.828

Deze extra korting wordt beschouwd als een schending van de uitspraak die de Commissie van Wijzen na arbitrage heeft gedaan. Daarin wordt gesteld dat gemeenten gecompenseerd moeten worden voor de kosten voor uitvoering van de Jeugdwet. De op voorhand ingeboekte korting door het rijk, loopt vooruit op de opbrengsten van het proces waarin rijk, gemeenten en partners de Hervormingsagenda Jeugd vormgeven. De korting is wat gemeenten betreft daarom in strijd met het besluit van de Commissie van Wijzen. Vanuit de VNG en G40 vindt een intensieve lobby plaats om het rijk het besluit van de commissie van Wijzen te laten naleven. Uitgangspunt daarbij, is dat het financieel beheersbaar maken van jeugdzorg moet plaatsvinden vanuit een weloverwogen fundamentele hervorming binnen de Hervormingsagenda Jeugd, in samenspraak met rijk, gemeenten en partners. De afgekondigde beleidsmaatregelen moeten in dat licht nader worden bezien.

NB. Inmiddels heeft de Eerste Kamer een motie aangenomen waarin het kabinet wordt opgeroepen deze € 500 miljoen extra korting van tafel te halen. Hoe het kabinet hiermee om zal gaan is nog niet bekend. De regering heeft echter geen meerderheid in de Eerste Kamer dus de kans is groot dat de extra bezuiniging ook echt van tafel gaat.

3.4. Arbeidsmarkt, schulden en armoede

In het regeerakkoord wordt €500 mln. per jaar beschikbaar gesteld voor het hervormen van de arbeidsmarkt, re-integratie en het aanpakken van armoede en schulden.

Hoeveel hiervan voor gemeenten beschikbaar komt is nog niet bekend en ook niet op welke wijze dit beschikbaar komt.

4. Fysiek domein

4.1 Omgevingswet

De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Ook biedt de Omgevingswet gemeenten de mogelijkheid om met overzichtelijkere regels de leefomgeving meer in samenhang in te richten. Het biedt daarnaast meer ruimte voor lokaal maatwerk en leidt tot een betere en snellere besluitvorming. Tegelijkertijd wordt ook de Wet Kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht van kracht. In decembercirculaire 2021 is voor dit onderdeel éénmalig € 10 miljoen beschikbaar gesteld. De invoering van deze twee wetten is opnieuw uitgesteld naar 1 oktober 2022 of 1 januari 2023. In het regeerakkoord zijn voor de invoering middelen opgenomen (zie tabel 2 specifieke middelen startnota Kabinet Rutte IV).

Tabel 6 Invoeringskosten omgevingswet startnota Kabinet Rutte IV

Bedragen x € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025	2026
Invoering omgevingswet	150	110	70	80	0

4.2 Wonen

Ten behoeve van een nieuwe woningbouwimpuls worden middelen gereserveerd. De impuls is gericht op het realiseren van extra woningen, deels in het betaalbare segment. Uitgaande van 50% cofinanciering door medeoverheden en 6.000 euro per woning, zoals in eerdere tranches levert deze maatregel sneller 170.000 extra woningen op. Hiervoor wordt incidenteel 1 miljard euro uit het gemeentefonds genomen over een periode van tien jaar. Dit bedrag wordt vervolgens in jaarlijkse tranches van 100 miljoen euro als specifieke uitkering verstrekt aan medeoverheden.

Voor het volkshuisvestingsfonds wordt extra middelen gereserveerd. Het fonds is gericht op herstructurering van de bestaande woningvoorraad in kwetsbare gebieden door middel van een impuls in leefbaarheid, (maatschappelijke) voorzieningen en buitenruimte. Ten laste van het gemeentefonds voor medeoverheden wordt over een periode van vier jaar incidenteel 600 miljoen euro uitgenomen en dit bedrag wordt ten behoeve van medeoverheden beschikbaar gesteld in vier jaarlijkse tranches van 150 miljoen euro.

Nb. In het onderdeel gemeentefonds is in het overzicht van de additionele middelen (accres) al rekening gehouden met de hierboven genoemde uitnames.

4.3 Verduurzamen vastgoed

Bij de behandeling van de miljoenennota 2022 zijn middelen beschikbaar gesteld voor het verduurzamen van woningen en gebouwen. Het gaat hier om een bedrag van € 1,3 miljard voor de periode 2022- 2024. Een deel van deze middelen komen beschikbaar voor gemeenten. Het gaat hier om € 358,7 miljoen voor de versnelde aanpak van maatschappelijk vastgoed

De middelen komen beschikbaar via een subsidieregeling en beoogt de eigenaren van maatschappelijk vastgoed tegemoet te komen in de kosten waarbij het energetisch renoveren of verduurzamen op natuurlijke momenten centraal staat. Wanneer en op welke wijze een beroep kan worden gedaan is op dit moment nog niet bekend. Het

Ministerie van BZK en de Ministeries van OCW en VWS bereiden een nieuwe generieke subsidieregeling voor.

In het regeerakkoord zijn additionele middelen toegevoegd voor het verduurzamen vastgoed.

Er komt additionele stimulering t/m 2030 beschikbaar. Hiervoor is cumulatief € 2,75 miljard gereserveerd. Zoals eerder genoemd is de wijze van uitkering nog niet bekend (zie ook tabel 2 Specifieke middelen startnota Rutte IV).

4.4 Klimaatakkoord

Het bureau AEF heeft een landelijk onderzoek gedaan naar de uitvoeringskosten voor de lagere overheden bij de uitvoering van het klimaatakkoord. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft hier vervolgens richting het rijk een advies over gegeven in de vorm van een rapport.

De conclusie is:

Gemeenten, provincies en waterschappen hebben de komende drie jaar (2022-2024) 1,8 miljard euro nodig voor de uitvoering van het klimaatakkoord om de extra taken te kunnen uitvoeren die daaruit voortkomen.

[Van Parijs naar praktijk: 1,8 miljard euro nodig voor lokale uitvoering Klimaatakkoord | Nieuwsbericht | Raad voor het Openbaar Bestuur \(raadopenbaarbestuur.nl\)](#)

In het nieuwe regeerakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten echter wel in een ander tempo dan de ROB adviseert. Bovendien is ook nog eens de oorspronkelijke ambitie verhoogd. Dit lijkt te gaan wringen. De volgende reeks staat in het regeerakkoord.

Tabel 7 Uitvoeringskosten klimaatakkoord startnota Kabinet Rutte IV

Macro-bedragen volgens regeerakkoord					
x € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025	2026
Uitvoeringskosten klimaatakkoord (ca.85% voor gemeenten)	0	300	500	800	800

Van de genoemde bedragen is ongeveer 85% voor gemeenten.

Voor het jaar 2022 is in het gemeentefonds € 40 miljoen voor gemeenten beschikbaar. De verdeling is nog niet bekend gemaakt. De VNG is nog in overleg met het kabinet om dit bedrag te verhogen.

5. Corona

Voor de effecten van Corona (hogere uitgaven of lagere inkomsten) worden gemeenten gecompenseerd door het rijk. In 2020 en 2021 zijn diverse middelen ontvangen. Ook voor het jaar 2022 is op enkele onderwerpen voorzien dat rijksmiddelen zullen komen. De ontvangen rijksmiddelen zijn enerzijds voor de gemeente zelf (bv inkomstenderving, meerkosten zorg) en anderzijds voor instellingen c.q. maatschappelijke organisaties of inwoners (bv cultuur, dorpshuizen, middelen voor de arbeidsmarktregio, SW-bedrijven). Ook zijn er enkele specifieke middelen op het sociaal domein (TOZO-specifieke uitkering, middelen TONK, middelen re-integratie/schulden/ armoede).

Hierna een schematisch overzicht van de VNG-site en de link: [Afspraken financiële compensatie gemeenten | VNG](#)

- Structurele exploitatieruimte: Bij de structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Een ratio van > 0 wordt beoordeeld als minst risicovol; < 0 als meest risicovol
- Belastingcapaciteit: De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De belangrijkste belastingen die gemeenten heffen zijn de onroerendezaakbelastingen op huizen en bedrijfspanden en de riool- en afvalstoffenheffing. Als dit kengetal laag is, betekent het dat een gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Een ratio van < 95 wordt beoordeeld als minst risicovol; > 105 als meest risicovol.

